ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1405

8 динара

1. 12. 1[…] […]ТКОМ ● ГОДИНА XXXIX

КОМПЛЕТАН СТРИП

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

Ripley

Веровали или не!

ВЕС ХАРДИН

РЕВОЛВЕРАШ С ДИВЉЕГ ЗАПАДА ПРЕ СВОЈЕ 22 ГОДИНЕ УБИО ЈЕ 37 ОСОБА-ДОК ЈЕ ИЗДРЖАВАО РОБИЈУ, НА КОЈОЈ ЈЕ ПРОВЕО 16 ГОДИНА, СТУДИРАО ЈЕ ПРАВА И КАД ЈЕ ПУШТЕН ПОСТАО ЈЕ АДВОКАТ.

ДРУМСКА ТРКАЧИЦА

ПТИЦА СА ЈУГОЗАПАДА СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА – УБИЈА И ЈЕДЕ ЗМИЈЕ ЗВЕЧАРКЕ.

ДОК ЈЕ РИМСКИ ГЕНЕРАЛ И ВОЈСКОВОЂА

ЛУЦИЈЕ СУЛА

(138 - 78 ПРЕ Н.Е.)

ДРЖАО ГОВОР У СЕНАТУ, ЊЕГОВИ ЉУДИ УБИЛИ СУ 6000 ПРИСТАЛИЦА СУЛИНОГ НЕПРИЈАТЕЉА ГАЈА МАРИЈА.

ЈЕДНА

РОЗА ПЕРСИКА

РЕТКА ВРСТА РУЖЕ ИЗ ПЕРСИЈЕ КОЈА У ЗАПАДНОМ СВЕТУ НИЈЕ ВИЂЕНА ОД 1836, БИЛА ЈЕ 1976. ГОДИНЕ ПРОДАТА У ЛОНДОНУ ЗА 10.000 ДИНАРА.

КЛЕРЕНС ДЕРОУ

(1857 - 1938)

ЈЕДАН ОД НАЈЧУВЕНИЈИХ И НАЈУСПЕШНИЈИХ АМЕРИЧКИХ АДВОКАТА СВОГ ВРЕМЕНА НИКАД НИЈЕ ЗАВРШИО ПРАВА.

ЗВОНИКЕ КАО ДОДАТАК

ИЗГРАВИРАО ЈЕ ВИЛИЈАМ БЕРГИС ИЗ БОСТОНА ДА БИ МОГЛИ ДА СЕ ЗАЛЕПЕ НА ЊЕГОВЕ ГРАВУРЕ ЈЕР СУ У 18. ВЕКУ ПОДИЗАНЕ МНОГЕ ЦРКВЕ И СИЛУЕТА ГРАДА СТАЛНО СЕ МЕЊАЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● иако су највећи произвођачи какаа афричке земље, ова биљка потиче из Централне Америке. Када је шпански освајач Ернан Кортес дошао у Мексико 1519. године, био је изненађен пријатним укусом напитка који су урођеници правили од какаа. Почео је и сам радо да га пије, а својим војницима давао га је само у изузетним приликама.

● први београдски фудбалери тренирали су 1869. године на Малом Калемегдану. Лопту је из иностранства донео и објашњавао правила игре Хуго Бели.

● мала планета Тито откривена је са звездарнице у Београду у ноћи 29. новембра 1937. Припада роју астероида у простору између Марса и Јупитера. Кружи око Сунца на средњој удаљености од 380 милиона километара. У међународном каталогу малих планета уведена је под бројем 1550.

● у строгом центру два града Латинске Америке, у Сантјагу де Чилеу, на југу, и у граду Мексику, на северу, постоје улице које носе име нашег главног града. У Сантјагу улица Београд налази се у модерном

стамбеном насељу, а у Мексику у четврти познатој по ексклузивним радњама, продавницама старина, слика и сувенира.

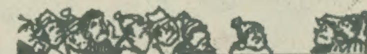
● велики римски Колосеум саграђен је између 72. и 80. године наше ере. Почео је да га гради императорВаспезијан, а завршио га је његов син Тит.

● на светском скупу напредне омладине у Лондону одржаном 1941, када је установљена Светска федерација демократске омладине, одлучено је да се редовно одржава Фестивал омладине и студената. Једанаести овакав скуп по реду одржан је овог лета у Хавани на Куби.

● Норвежанин Стеин Ериксен први је увео вратоломне скокове на скијама. После завршених смучарских такмичења (био је светски шампион у слалому и велеслалому 1954. године) имао је обичај да са малих скакаоница забавља своје пријатеље изводећи „салто мортале" на скијама.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ИДЕМ У ГРАД, УЈКА СТАЈО! ТРЕБА ЛИ ДА ТИ НЕШТО КУПИМ!

НЕ ВРЕДИ! ЧАК И КАД БИ МИ НЕШТО ТРЕБАЛО...

... ДОК СЕ ТИ ВРАТИШ ЈА БИХ ПОТПУНО ЗАБОРАВИО ЗАШТО САМ ТО ТРАЖИО!

ЗАР НИЈЕ ТО МНОГО ПАРА ЗА САМО ДВА ПИТАЊА?

ПА... МОЖДА И ЈЕСТЕ...

... А САД, ВАШЕ ДРУГО ПИТАЊЕ?

... 'ОЋЕТЕ ДА КАЖЕТЕ ДА САМ ЈЕДНО ВЕЋ ПОСТАВИО?

ТАЧНО ТАКО!

А САД СТЕ УПРАВО ПОСТАВИЛИ И ДРУГО! ПЛАТИТЕ, МОЛИМ!

ПА... ТАКО МЕ ЈЕ ВЕШТО ОПЉАЧКАЛА ДА ЧИСТО И НЕ МОГУ ДА СЕ НАЉУТИМ!

7/23

СУЂЕЊЕ »ГОСПОЂИ БОВАРИ«

Пером као скалпелом

Гистав Флобер, један од оснивача реализма, родио се у Руану у Нормандији 12. децембра 1821. Отац и брат су му били познати хирурзи, а мајка лекарска кћи, али је он прекршио породичну традицију. Уместо на медицину, уписао се на право, али је и ту науку напустио после две године: одлучио је да постане писац.

Годинама Флобер пише „Искушење св. Антона", песничко-филозофску расправу од које много очекује. Има већ 30 година кад „Искушење" чита двојици пријатеља, писцима с искуством у књижевном животу Париза: Максиму ди Кампу и Лују Бијеу. Њихов суд је поразан.

— **Тај рукопис баци у ватру, па се прихвати неког другог сижеа!** — саветује Бује.

— **Опиши, рецимо, случај супруге скромног сеоског лекара Деламара која је својски варала мужа, па, разочарана својим љубавима, извршила самоубиство!** — додаје убедљиво Ди Камп.

Ускоро Ди Камп службено одлази на Блиски исток. Флобер се одазива његовом позиву да га прати.

Флобер се опија лепотама и егзотичношћу Малте, Александрије, Каира, долине Нила, али непрекидно мисли на сеоског лекара и његову жену, прељубницу и самоубицу. На први поглед мелодраматични догађај голица Флоберову машту, машту реалисте који прозничаво размишља како би га уметнички приказао у складу са својим схватањима. Једног дана 1850. на обали Нила Флобер изјављује зачуђеном Ди Кампу:

— **Максиме, знаш ли како ће се звати неверна жена оног сеоског доктора? Зваће се Ема. Ема Бовари!**

СКАНДАЛ У НАСТАВЦИМА

Средином 1851. Флобер се враћа с Оријента и заувек се настањује у Кросеу код Руана.

Пуних пет година мрављом стрпљивошћу окупља грађу за повест о Еми Бовари и бољкама Луј-Наполеоновог времена. Чита хронике, новине, медицинску, психолошку, правну, теолошку, економску, педагошку литературу и проучава нарави, обичаје и схватање људи вољене Нормандије.

После пет година фанатичног рада Флобер нуду своје дело Леону Лоран-Пишау, одговорном уреднику „Париске ревије". Од 1. октобра до 15. децембра 1856. „Госпођа Бовари" излази у наставцима у "Парискоj ревији", а почетком следеће године Флоберов роман у целини објављује издавач Мишел Леви, најнапреднији француски издавач тог времена.

„Госпођа Бовари" изазива велико интересовање читалаца, али се службена, монархистички и папски настројена критика буни, јер јој смета Флоберово неконвенционално схватање друштвених појава.

Један од ретких ауторитета који је имао чуло за промене јавног мишљења и време које долази, песник, професор „Колеџа Француске" и критичар Сент Бев усуђује се да у службеном „Саветнику" устане против негодујуће већине: **„Гистав Флобер рукује пером као што лекари рукују скалпелом. О, анатоми и физиолози, свуда наилазим на ваш траг!"**

У исто време царски државни тужилац Ернест Пинар оптужује писца „Госпође Бовари" за прекршаје због „повреде јавног и верског морала и добрих обичаја".

Главна расправа тог процеса, једног од највећих и најинтересантнијих у културној историји Француске и Европе, трајала је од 31. јануара до 7. фебруара 1857. године.

Ернест Пинар је, између осталог, рекао:

— Хоћу, господо, да вам тачно прикажем битне особине књижевног дела г. Флобера и његовог начина описивања... Гђа Бовари мора да врло добро игра валцер, и ево: „Емина се хаљина доњим рубом заплете око његових панталона; ноге су им се тесно додиривале, обузе је вртоглавица и она се заустави. Тада опет наставише и у бржем покрету. Виконт је повуче за собом, те ишчезну с њом на крају галерије где она, задихана, замало не паде и за тренутак наслони главу на његове груди." Ја знам, господо, да се валцер игра помало и на тај начин, али тиме ствар не постаје нимало моралнија!

— **Тврдим, господо, да се саблажњиве појединости не могу покрити моралним закључком, јер би се тако могле описати све могуће оргије, описати све бесрамности једне блуднице, па је после приказати како умире на сиротињској постељи у болници. Било би дозвољено проучавати и приказивати све њене бестидне позе! То би значило ићи против свих правила здравог разума. То би значило ставити отров надохват свима, а лек само надохват неком малом броју — кад би томе уопште било лека! Ко чита роман г. Флобера? Јесу ли то људи који се баве политиком или националном економијом? Не! Лакоумне стране „Госпође Бовари" стижу у још лакоумније руке младих девојака, покаткад и удатих жена!**

— Тврдим да роман „Госпођа Бовари", посматран с филозофског гледишта, нипошто није моралан. Додуше, гђа Бовари умире отрована; она је много претрпела, то је истина; али она умире онда кад сматра да је куцнуо њен час и умире, не зато што је прељубница, него зато што је тако хтела! Ко може осудити ту жену? Нико! Нема у тој књизи ниједног лица које би је могло осудити! Дакле, ако нема ниједне мисли, ниједног реда коју би жигосали прељубу онда сам ја у праву! Књига је неморална!

На оптужбу је одговорио бранилац, Мари Антоан Жил Сенар, члан париске Адвокатске коморе, бивши председник Народне скупштине и некадашњи министар унутрашњих послова:

— Износећи мишљење о „Госпођи Бовари", царски државни тужилац је рекао: „Други наслов романа је: 'Историја браколомства једне жене из провинције.' „Одлучно устајем против таквог наслова! „Историја васпитања какво је често у провинцији, историја опасности до које то васпитање може да доведе, историја поништења, превара, самоубиства као последице прве грешке, историја једног бедног живота коме је погрешно васпитање сувише често узрочник!"

— Г. Флобер приказује једну жену како срља у разврат због неприличног брака, а из разврата на најнижу степеницу понижења и беде. Да ли би та књига у рукама младе жене могла да

— ОПИШИ, РЕЦИМО, СЛУЧАЈ СУПРУГЕ СКРОМНОГ СЕОСКОГ ЛЕКАРА ДЕЛАМАРА КОЈА ЈЕ ВАРАЛА МУЖА ... — САВЕТОВАО ЈЕ МАКСИМ ДИ КАМП ТРИДЕСЕТОГОДИШЊЕМ ГИСТАВУ ФЛОБЕРУ.

је одушеви за лака уживања и прељубу, или да јој, напротив, укаже опасност већ на првом кораку и изазове код ње гађење? На тако постављено питање одговориће ваша савест!

— Добро пазите на једну ствар: Флобер није човек који вам описује неку красну прељубу да би затим допустио да дође Deus ex machina« Не! Прељуба је код њега само низ патњи, кајања, грижа савести, а затим долази до коначног, страховитог испаштања. То испаштање је претерано. Ако је г. Флобер у нечем погрешио, онда је то учинио у претераној строгости! Та је књига врло морална и корисна због тога што младој жени не обећава неколико лепих година после којих би могла рећи: сада могу умрети! Не, већ другог дана по прељуби почиње туга и разочарење!

ЛАМАРТИН: КАЗНА ЈЕ СТРАШНА

Велики песник Алфонс де Ламартин, који је после фабруарске револуције 1948. био председник привремене владе Друге Републике, на селу где се лечио прочитао је „Госпођу Бовари". Управо кад је почело суђење Флоберу вратио се у Париз. Одмах је Флоберу послао секретара с поруком да би желео да га упозна.

Чим је пред собом угледао писца „Госпође Бовари", Ламартин је рекао:

— Написали сте најбољи роман који сам прочитао у последњих двадесет година!

Стари песник је неко време пажљиво посматрао Флобера, па му рече:

— Прочитао сам вашу књигу од прве до последње странице, али сам последње странице покудио! Задали сте ми бол. Просто сте ме измучили! Створили сте једну ужасну, сурову смрт! Дакако, жена која окаља брачну постељу мора да очекује казну, али ви сте је страшно казнили, казном какву још нико није описао!

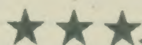
· Можете ли ону схватити, г. Ламартине, да сам оптужен пред судом за прекршаје због повреде морала и религије? — запитао је Флобер.

— Сматрам да сам читавог живота био човек који је својом књижевним радом и осталом делатношћу врло добро објаснио шта сматра верским и јавним моралом! — одговорио је помало сетно, али одлучно славни песник. — Није могуће да у Француској постоји суд који би вас осудио! Врло је жалосно већ и то што су тако погрешно разумели ваше дело и његов значај и заповедили да се оно судски прогони, али није могуће, с обзиром на част наше земље и нашег доба, да ће се наћи суд који би вас осудио!

ПРЕСУДА: ОСЛОБОЂЕН ОПТУЖБЕ

Последње реченице пресуде:

„С обзиром да је Флобер погрешио само у томе што је понекад изгубио из вида правила преко којих ниједан писац који држи до себе не сме никада прећи и што је заборавио да књижевност, као уметност, да би остварила добро које је позвана да ствара, не треба само да буде недужна и чиста у свом облику и свом изразу; с обзиром да није довољно утврђено да је Флобер починио преступе који су му приписани — суд га ослобађа оптужбе и плаћања судских трошкова."

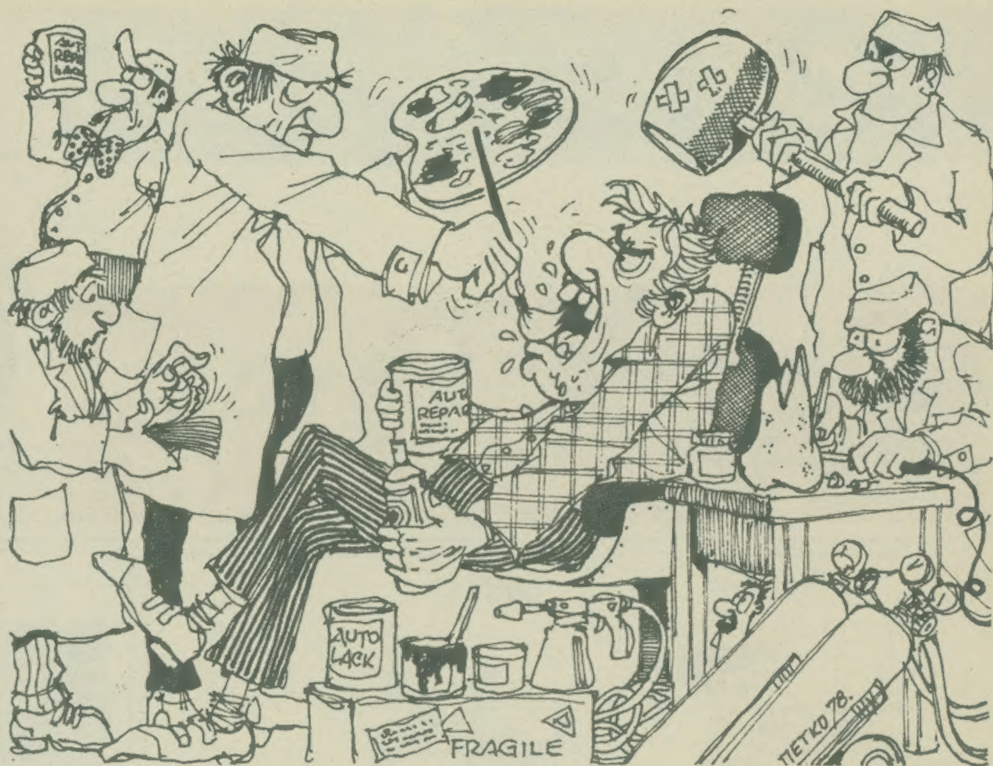

Чудно нам данас звуче речи и аргументи и оптужбе и одбране и пресуде. Суђење Флоберу и његовом роману, једном од првих реалистичких романа уопште, пало је у време Другог Царства, кад су идеје и жртве фебруарске револуције 1848. биле још живе, а успомене на крв у којој је угушена још болне; у време кримског рата, облака који су најављивали француско-пруски рат и Париску комуну.

Флобер је био један од првих писаца који није уздисао над самим собом, није цмиздрио над својим изгубљеним љубавима и пропалим узлетима, него, остајући као личност по страни, уметничким скалпелом сецирао друштво и на светло дана извукао његове слабости, недостатке и бољке о којима је дотад било забрањено говорити.

Флоберова истина је шокирала француско друштво Другог Царства и оно га је због тога оптужило, али је оно „старо" у њему било преслабо да би га осудило.

А. Радаковић

НОВОСТИ У СТОМАТОЛОГИЈИ

МУЗИКА из ЗУБА

ЈЕДАН ОД НАЈНОВИЈИХ ХИТОВА У АМЕРИЦИ ЈЕ БОЈЕЊЕ ЗУБА. ПРВИ СУ ГА ПРИХВАТИЛИ ПОП-ПЕВАЧИ.

Бебе се, као што је познато, рађају без зуба. Али, не све. Понека је у стању да вас већ првог дана свог живота уједе. Једна од таквих, „зубатих" беба, био је и француски краљ Луј XIV који је рођен са два потпуно оформљена секутића.

Не мање чудо представља кад неко по трећи, па чак и четврти пут добије зубе. Тако је, на пример, Енглескиња Иви Ејлмор из Дорсета по четврти пут осетила да јој избијају зуби убрзо после свог 64. рођендана.

На жалост, већи део човечанства не може да се похвали нечим сличним: већ у најранијој младости многи су принуђени да ставе не само парцијалне већ и тоталне протезе. Тако, рецимо, статистике показују да се само једна трећина енглеског становништва изнад 15 година служи својим зубима. Са Шкотима ствари стоје још горе. Код њих је 44 одсто одраслих становника принуђено да се служи вештачким вилицама. Затим нимало изненађујуће не звучи податак да британски лекари сваке године изваде око 4 тоне зуба. Срећом, мукама са зубима ближи се крај, бар тако најављују стоматолози. О чему се заправо ради?

Пре неколико година пронађена је вакцина чије је деловање, како су показала досадашња испитивања, веома успешно. Вакцина има строго превентивни карактер: убризгавана у десни шестомесечне бебе, ствара доживотни имунитет. То је у реду што се тиче будућих генерација, али шта са нама који имамо са собом две, три па и више деценија живота? Ни ту ни је све изгубљено, теше нас стручњаци. Извађени зуби могу се заменити онима од угља, пресвученим пластиком, кажу они.

Једна група научника са универзитета у Калифорнији дошла је на идеју да се против „кварења" зуба бори — ласером! Њихове колеге из Вашингтона заметке зуба деце код које их има више од 32, ваде и чувају у алкалном раствору. Заметци пресађени у десни примаоца почињу да расту после три недеље.

Још један начин да се сачувају сопствени зуби је да се зуб, код кога је примећено оштећење, извади, поправи, конзервира и поново врати у десни.

Од тога какви су ти коштани израштаји у нашим устима, умногоме зависи какав ће бити наш изглед. Ваљда због тога, поп-певач Јан Дјури одлучио је да своје зубе обоји живим бојама. То „улепшавање" коштало га је око 64 хиљаде нових динара. Међутим, овај новац је ништаван у поређењу са оним који је свом стоматологу морао дати Енди Андерсон из Ајдаха да би му овај зубе обојио жутом , плавом и црвеном бојом и украсио их дијамантима.

Једна ексцентрична домаћица из Флориде захтевала је да јој се у један од зуба угради минијатурни радио-пријемник како би у сваком тренутку могла да слуша музику! Стоматолог коме се обратила није одбио њен захтев.

О. В.

ДВОТОЧКАШИ У МОДИ TOMOS

TOMOS APN 4T

МОТОР: једноцилиндарски, двотактни, ваздушно хлађен са вентилатором запремине 49 cm^3; степен компресије 6,5 снага мотора 1,84 kw (2,5 KS) при 5000 обртаја у минуту; **максимална брзина 48 km на час;**
ПРЕНОС: четири ножне брзине; ножни покретач (кицкстартер); потрошња горива око 2,2 lit. на 100 km пута; запремина резервоара 5,5 lit. мешавине у односу 1:25 (4%). Тежина возила без горива 55 kg; носивост 150 kg.
ОПРЕМА: подупирач за возило и електрична сирена.
Цена: 8795 дин.

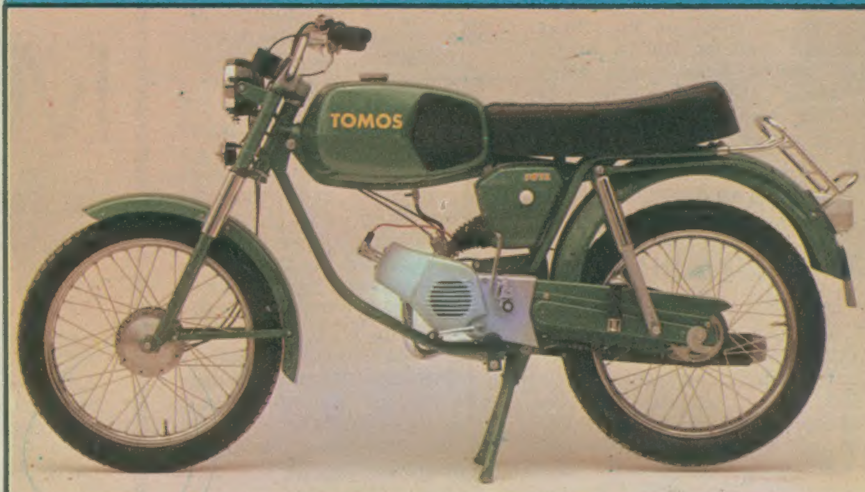

TOMOS APN 4S

МОТОР: једноцилиндарски, двотактни, ваздушно хлађен са вентилатором; запремина 49 cm^3; степен компресије 6,5; снага мотора 1,84 kw (2,5 KS) при 5000 обртаја у минуту; максимална брзина 48 km на час;
ПРЕНОС: четири ножне брзине; ножни покретач (кицкстартер); потрошња горива око 2,2 lit. на 100 km; запремина резервоара 5,5lit; мешавина у односу 1:25 (4%); тежина возила без горива 55 kg; носивост 150 kg.
ОПРЕМА: подупирач за возило и електрична сирена. Уместо подупирача за ноге, има штитнике и попречне одмараче за ноге.
Цена: 9200 дин.

TOMOS 14 TL

МОТОР: једноцилиндарски, двотактни, ваздушно хлађен, са вентилатором; запремине 49 cm^3; степен компресије 10; снага мотора 1,09 kw (4,2 KS) при 6500 обртаја у минуту; **максимална брзина 72 km на час.**
ПРЕНОС: четири ножне брзине; ножни покретач (кицкстартер); потрошња горива око 2,4 lit. на 100 km; запремина резервоара 11 lit. мешавине у односу 1:25 (4%); **тежина** возила без горива 62 kg; носивост 160 kg.
ОПРЕМА: подупирач за возило, пртљажник, брава за закључавање управљача, брзиномер и електрична сирена.
Цена: 9945 дин.

TOMOS AUTOMATIC 3K

МОТОР: једноцилиндарски, двотактни, ваздушно хлађен запремине 49 cm^3; степен компресије 8,5 снага мотора 1,47 kw (2 KS) при 550 обртаја у минуту; максимална брзина 45 km на час.
ПРЕНОС: двобрзински аутоматски мењач са два центрифугална квачила; покретање мотора ножним покретачем (кицкстартер); потрошња горива око 2 lit. на 100 километара пута; запремина резервоара 4,5 lit. мешавине у односу 1:50 (2%). Тежина возила без горива 44 kg; дозвољено оптерећење 105 kg.
ОПРЕМА: пртљажник од лима са пластичном кутијом за алат, подупирач са одупирачем за ноге, ножна полуга за задњу кочницу и електрична сирена.
Цена: 6954 дин.

TOMOS 90 ELECTRONIC

МОТОР: једноцилиндарски, двотактни, ваздушно хлађен запремине 90 cm^3; степен компресије 9,5; снага мотора 6,62 kw (9 KS) код 7500 обртаја у минуту; максимална брзина 100 km на час.
ПРЕНОС: пет ножних брзина; ножни покретач (кицкстартер); потрошња горива око 3,7 lit. на 100 km пута; запремина резервоара 11,6 lit (резерва 2,2 lit); мешавине у односу 1:33 (3%); тежина возила без горива 70 kg; максимална дозвољена укупна тежина 230 kg. Електронско паљење мотора помоћу магнетског високонапонског кондензаторског уређаја DUCATI без прекидача.
ОПРЕМА: подупирач за возило, пртљажник, брава за закључавање управљача и електрична сирена.
Цена: 16680 дин.

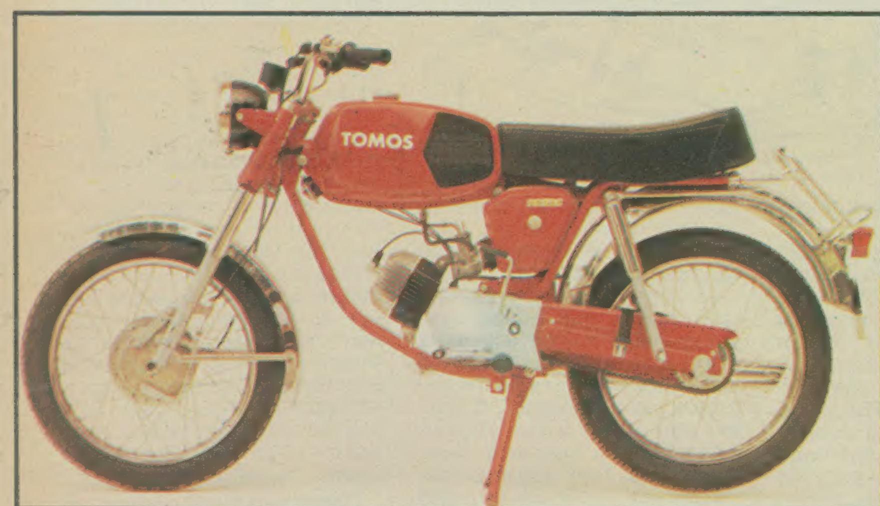
СРЧАНИ МАЛИШАНИ

Мотоцикли постају све популарније превозно средство, не само младих него и старијих. Све је више оних који се одлучују за куповину „срчаних малишана“ и тако брже стижу до радног места, школе, удаљене продавнице или омиљеног излетишта. Представљамо вам неке од модела Фабрике моторних возила TOMOS из Копра, јединог произвођача мотоцикла у нашој земљи. TOMOS производи мотоцикле већ више од двадесет година, тачније од 1956, освајајући тржиште Европе, Африке, Америке... У току прошле године TOMOS је произвео и продао преко 80 хиљада мопеда и мотоцикла, од чега је само на америчко тржиште отишло око 10 хиљада. Мотоцикли TOMOSA продају се код нас под врло повољним условима — на кредит без жираната. Уз сваки од модела које вам представљамо дајемо и цене по којима се продају у Београду.

TOMOS CROSS 50 SENIOR

МОТОР: једноцилиндарски, двотактни, ваздушно хлађен, запремине 49 cm³; степен компресије 12; **максимална брзина** код стандардног степена преноса износи око 65 km на час. **Брзина,** односно вучна снага, с обзиром на потребу оптималног искоришћавања снаге мотора, зависи од мењачког односа који се може мењати према карактеру такмичарске стазе. Запремина резервоара за гориво 8 lit. супер мешавине у односу 1:25 (4%); **тежина** возила без горива 72 kg. Електронско паљење мотора помоћу високонапонског тиристорског уређаја DUCATI без прекидача. Снажна и појачана амортизација, ојачани точкови и специјалне cross гуме задовољавају све захтеве за спортска такмичења.
Цена: 15000 дин.

TOMOS 15 SLC

МОТОР: једноцилиндарски, двотактни, ваздушно хлађен; запремине 49 cm³; степен компресије 11; снага мотора 4,41 kw (6 KS) код 8200 обртаја у минуту; максимална брзина 85 km на час;
ПРЕНОС: пет ножних брзина; ножни покретач (кицкстартер); потрошња горива око 2,8 lit. на 100 km пута; запремина резервоара 11 lit. мешавине у односу 1:25 (4%); тежина возила без горива 65 kg; носивост 150 kg.
ОПРЕМА: подупирач за возило, пртљажник, брава за закључавање управљача, брзиномер и електрична сирена.
Цена: 11110 дин.

ЗЛОЧИНИ И КАЗНЕ

★ ★ ★ ПОГУБЉЕЊЕ ИНЈЕКЦИЈОМ ★ ★ ★

МЕРИ ЛУ АНДЕРСОН МОГЛО ЈЕ ДА СЕ ДЕСИ ДА 8. СЕПТЕМБРА ОВЕ ГОДИНЕ УЂЕ У ИСТОРИЈУ. СВЕ ДО 7.01 ЧАСОВА ИЗЈУТРА ПОСТОЈАЛА ЈЕ МОГУЋНОСТ ДА БУДЕ ПОМИЛОВАНА ИЛИ БАР ДА СЕ ИЗВРШЕЊЕ СМРТНЕ КАЗНЕ ОДЛОЖИ.

Врховни суд САД одлучиће да ли је казна изречена Мери Лу Андерсон противуставна или не. До тада, на њу још чека у последњем тренутку неупотребљени шприц

Минут пре истицања рока гувернер државе Тексас одобрио је одлагање. У том тренутку чувари су већ стављали каишеве којима је Мери Лу требало да буде везана за кревет затворске амбуланте. У вену једне руке затим би јој увукли иглу повезану дугачком тубом са четири шприца. Четири чувара затим би притисла клипове својих шприцева. У том тренутку Мери Лу Андерсон била би мртва. Закон би био задовољен.

Убиство по поруџбини

Нежељени улазак у историју омогућила јој је чињеница да од јануара 1978. године, када су правни системи Тексаса и Оклахоме дали свој законски благослов предлогу да се смртна казна у ове две америчке државе извршава убризгавањем отрова у вену осуђеника, ником још није пресуђено на овај начин.

Мери Лу Андерсон требало је да буде прва жртва шприца. Сигурно не и последња. Јер, правна апаратура и сви они који су на било који начин умешани у непријатни посао осуђивања на смрт, прогласили су отровну инјекцију „хуманијом" од електричне столице, гасне коморе или стрељачког вода. Како је у тридесет и две од педесет америчких савезних држава смртна казна још на снази, могућност да се број оваквих погубљења повећа, сасвим је известан.

Грозна казна за Мери Лу резултат је злочина чији извршилац, истина, није била она. Мери Лу је била само наредбодавац. У њеном исказу сада чак стоји да се покајала, али прекасно. Плаћеног убицу више није могла да заустави. Жртве гнусне погодбе: остарели родитељи наручиоца.

Да је Мери Лу кажњена, за собом би оставила 35 промашених година — пропали брак, несређени живот и, тако кажу, приличан број љубавника. У Вортону, градићу са нешто више од осам хиљада становника, сада сви препричавају њене грехе и нико јој не опрашта.

Па, ако људи са којима је живела не желе да опросте, ипак широм земље има и оних који имају и другачије мишљење. Питају се да ли је смртна казна заиста оправдана, тим пре што је прави убица, Ферил Грејнцер, иако се за њим прозничаво трага, још на слободи.

Необорив доказ

Страшна замисао родила се оног дана када Мери Лу више није могла да смисли како да дође до пара. Тада је одлучила да убије родитеље како би наследила животну уштеђевину двоје стараца. Телефонира извесном Хари Табсу. Његов је задатак, а он то уме и може, да нађе плаћеног убицу.

Оно што Мери Лу тада није могла да зна је да је читав разговор полиција регистровала. Тај доказ је сада неумољиво терети.

Није знала ни то да за убицом није морала да трага. Имала га је ту, поред себе. За ово сазнаје тек пошто свом љубавнику Ферилу Грејнцеру саопштава план. Он обећава да ће се за све сам „побринути". Уз одговарајућу накнаду, разуме се. Уговорена сума износи пет хиљада долара (нешто око девет милиона старих динара).

Грејнцеру тих пет хиљада долара много значи. Довољно да је због њих спреман да убије.

Старце затиче у сну. Везује их, у уста им трпа марамице, а затим хладнокрвно повлачи ороз, неколико пута. А онда ишчезава. Полиција још није успела да утврди у ком правцу.

Мери Лу одмах хапсе. Доволљан је фамозни телефонски разговор. Осумњичена убрзо и признаје. На суђењу мења исказ, тврди да је писмено признање написала притиснута претњама иследника. Признаје оно што не може да порекне, убиство је наручила, али тврди да се касније покајала. Прекасно, јер њен љубавник више ни по коју цену не жели да се одрекне обећане награде.

Колико је прича о кајању тачна или не, зна само Мери Лу Андерсон. Остаје само страшан злочин и ништа мање страшна цена коју, судском одлуком, Мери Лу треба да плати.

— То је грозно. Већ сам то рекао много пута, понављам то и у овом случају.

То је мишљење Леонарда Сагана, добитника Нобелове награде за мир за 1977. годину, сарадника комитета који се под именом „Међународна амнестија" бори за укидање смртне казне.

— Примена медицинских средстава у ове сврхе, злоупотреба је науке и отвара путеве за неслућене могућности манипулисања медицином по затворима. С њима или без њих, смртна казна остаје оно што јесте — несхватљив варваризам.

Протест нобеловца само је један од гласова из хора оних који су, за сада, спасли живот Мери Лу

Уместо ћорака — вода

Од првог тренутка одлуке да смрт сада стиже из шприца, дигла се бура полемика.

Две државе у којима људима пресуђује игла, задржале су правило стрељачког вода у коме је један од метака увек ћорак. Хумани изум савременог света који, ако још шаље у смрт, ипак брине за недужне извршиоце правде.

Психолошку улогу ћорака у случају „шприца правде" преузела је дестилисана вода. Само једна од четири инјекције је отровна. На овај начин само један од „џелата" то у стварности и постаје. Свој четворици остаје нада да извршилац казне није он.

Протести и захтеви да се смртна казна у ове две државе укине, остали су без одјека. У некима од преостале тридесет и две државе у којима је она још на снази, нешто се ипак решава: Врховни суд САД мораће до краја ове године једном за свагда да се изјасни — да ли је смртна казна противуставна или не.

За петсто осуђених на смрт, колико их у овом тренутку има у САД, то изјашњење је одлука о животу или смрти.

Проблем није само амерички. Погубљења је, истина, све мање, али закони постоје. У Француској закон још на врат осуђеника, као пре два века, спушта гиљотину. Непроверено, али прича се, у Шпанији је све до пре неколико година, до смрти диктатора Франка, казну доносила и озлоглашена гарота — средњовековни изум, који живот одузима уз муке. Стезањем челичног обруча око врата осуђеника.

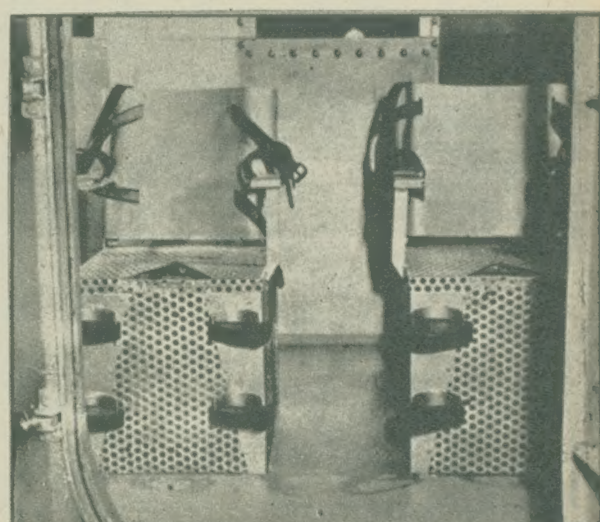
Погубљења су ретка, а живот се одузима само у изузетним случајевима. Па ипак, у правним параграфима многих земаља света, смрт као казна за злочин, још је на снази.

Тако се у овом тренутку, на прагу 21. века, ове 1978. године још може умрети. „Хуманије" него икада. Помоћу шприца. Суштина се тиме ипак не мења, дилема остаје неразрешена, јер никада и није у средству.

М. И

Закон је до сада кажњавао овако: гиљотина, још на снази у Француској; електрична столица и — гасна комора и њена апаратура. Да ли ће ове старе начине заменити нови — смрт из шприца?

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НОЋ ОБРАЧУНА У КРАГУЈЕВЦУ

ПОБУНА 71. ПУКА

— ЉУДИ, НАРЕДНИК МЕ ШАЉЕ НА РАПОРТ! — ДОВИКНУО ЈЕ ВОЈНИЦИМА НА СТЕПЕНИЦАМА РЕДОВ МАРТИН РИЉАК НЕ ЗНАЈУЋИ ДА ЋЕ ТО БИТИ ПОВОД ЗА СТРАШНО КРВОПРОЛИЋЕ КОЈЕ ЈЕ УБРЗО ЗАПОЧЕЛО.

И ако је била недеља, чинило се да у Крагујевцу нема ни живе душе. У ствари, Крагујевчани су тешко подносили окупацију, па су се клонили Аустријанаца чије су трупе запоселе касарне на градској периферији. Тек предвече улице су живнуле, углавном испуњене солдатима. Пошто су неке чете ускоро одлазиле на италијански фронт, војна команда је тог дана, 2. јуна 1918. године, била изузетно блага и готово свим војницима дозволила излазак у град.

Посебно су били расположени официри. Окупили су се у башти хотела „Таково" (који се налазио у самом центру где је данас зграда поште) на опроштајну вечеру другова које је као и редове „закачио" нови распоред.

Како је за то вече био укинут полицијски час, на улицама се нашла и крагујевачка младеж.

Чаша за чашом, и официри су запевали, младеж отишла у биоскоп, а војници се дали у шетњу. Време је брзо пролазило и редовима се примакао тренутак за повратак у касарне. Многи су дисциплиновано пожурили. Оне који су закаснили, чекали су дежурни и записивали их. Јасно: таквима је следио рапорт, а уз њега ишла је и казна.

700 ГНЕВНИХ

И док је већина закаснелих гледала да се кришом дочепа собе, редов Мартин Риљак ушао је пркосно и бучно у зграду. Наредник Беднар је позеленео. Бесно му је обећао жестоку казну. Боље да није. Риљак га је с мржњом одмерио и излетео у ходник. Баш тада групица војника пела се уз степенице на прстима у намери да се „прошверцује". Мартин их је пресекао повиком:

— Људи, наредник ме шаље на рапорт!

Војницима, већ одавно пуним горчине због суровог рата и још суровијег живота у униформи, није требало више од те искре. Сјурили су се низ степенице вичући:

— Ћебе на њега. Научимо га памети!

Настао је лом. Галама и метеж пробудили су војнике по собама. Скакали су из постеља. За десетак минута сви припадници четири чете 71. аустроугарског пешадијског пука, које су спавале у касарни надомак Становљанског поља, били су под оружјем. Из око 700 војника провалио је дуто сакупљан бес.

Очас је цела касарна била у њиховим рукама. Кувар, нимало крив што су војницима ових чета даване сплачине, бачен је у казан, а официри затечени у касарнском кругу — побијени!

Побуна! Ствар које се у свакој војсци на свету ретко дешава и која се по кратком поступку кажњава смрћу! Зар због рапорта редова Риљка?!

Не, Риљак није био разлог, већ повод. Прави разлог била је октобарска револуција. Побуњеници 71. пука били су Словаци а међу њима је било и нешто Чеха. Раније, као борци аустријских јединица, заробљени су. Када су размењени, послани су у Крагујевац. Били су очевици октобарске револуције и задојили се њеним идејама. Уз то, њихова мржња према Аустријанцима била је велика. Има знакова да су побуну планирали.

Пошто су провалили у магацин и покупили оружје, кренули су у град пуцајући. Предводио их је наредник Виктор Кобилик. Једна група се одвојила и упутила на железничку станицу с циљем да је заузме и пресече телефонске водове.

Војници с Кобиликом на челу журили су према хотелу „Таково" надајући се да официри још седе тамо. Успут су се поделили у мање групице које су упадале у станове и извлачиле престрашене официре. Ови су молили за милост, али милости за њих није било. Није ни могло бити, јер су се толико сурово односили према војницима да је смрт за њих била заслужена казна.

БОЈИШТЕ НА УЛИЦАМА

Крагујевчани су напето из својих кућа ослушкивали шта се догађа. Нису се усуђивали да изиђу на улице које су претворене у право бојиште. Центром су се разлегали крици, затим би их смењивао топот коња, повици, пуцњи . . .

Тешко је реконструисати све детаље онога што се догађало на крагујевачким плочницима тих, за побуњенике судбоносних вечерњих часова, али се поуздано зна да они нису деловали синхронизовано и да их је више водио очај у покушају да стану злу на пут, него хладна рационалност у акцији и мудро одлучивање. Уместо да муњевито заузму све важније пунктове у граду, јурили су за официрима. Тако је изгубљено драгоцено време . . .

Већ у пола једанаест увече војна команда се прибрала и предузела противнапад. На кров данашњег Окружног суда постављени су митраљези, а на Становљанско поље довучени топови. Севнули су плотуни и рафали према центру града где је концентрација побуњеника била најгушћа.

Грмљавина тешког оружја потресала је Крагујевац. Ипак, храбри Словаци нису устукнули. Тек када су са свих страна нагрнуле војне патроле, повукли су се у касарну. Око један по поноћи у граду их више није било.

Јуриш трупа лојалних команди — Аустријанаца и сународника побуњеника који нису схватали њихов поступак — извршен је у једанаест.

ЛЕШЕВИ — ВОЈНА ТАЈНА

Побуњеници су се очајнички бранили ручним гранатама из касарнских зграда. Наде да се извуку биле су никакве, јер су брисани простор у кругу касарне тукли и топови и митраљези, док је поприште осветљавало неколико рефлектора са Метиног брда!

Видећи да су изгубљени, почели су да се осипају. Једни су потражили уточиште у оближњим кућама, други у шуми док је већина остала. Наредних дана за одбеглима организована је права хајка.

У пет изјутра побуна је сломљена. Колико је било мртвих на страни трупа верних команди, никад није саопштено: то се крило као војна тајна. Штавише, лешеви свих погинулих по-

Последњи чин драме: угасио се живот слободоумних Словака.

купљени су и крв опрана са улица још пре свитања!

Војни гувернер у Београду обавештен је о догађајима у ноћи између 2. и 3. јуна и замољен да хитно прекомандује 71. пук. Љут као рис због побуне и извикивања слободарских парола, он је сместа одредио истражну комисију и чланове преког суда.

Истражна комисија је почела рад 4. јуна под председништвом потпуковника Бардосиха. Ислеђење је текло брзо. Словацима готово није давана могућност да објасне мотиве побуне што су они, иначе, жарко желели.

Преки војни суд био је још бржи. Пред њега је изведен 81 војник. Тројица тешко рањених нису присуствовала суђењу и оно је за њих одложено. Од преосталих 78 редова, 49 је кажњено, а 29 пуштено услед недостатка доказа с наређењем да се на њих мотри као на „сумњиве".

Пресуде су изречене 9. јуна пре подне. Укупно 44 војника и подофицира кажњено је смрћу стрељањем. Преостала петорица оптужених добили су од осам до

петнаест година тешке робије.

НЕОБИЧНА ПОВОРКА

Осуђени на смрт поведени су на стрељање на Становљанско поље истог дана. Грађани Крагујевца и сељаци из околине обавештени су добошем да морају да испуне улице куда је требало да прође поворка са њима. Разуме се, стрељању је присуствовао, у ставу мирно, и цео 71. пук — да се „научи памети"!

Дан је био топао, а људи погружени када је необичан спровод кренуо из дворишта садашњег Окружног суда. Напред и позади кретала се по једна чета обезбеђења, са стране са приправним пушкама корачали су жандари, а у средини осуђеници: у једанаест редова по четворица. Испред целе поворке парадно су јахала два официра.

Осуђеници су ишли поносно уздигнуте главе. На лицу им није било ни грча, ни страха. Повремено су вадили из џепова личне ствари и бацали окупљеном народу уз поруку:

— Узмите за успомену на моју мајку!

— За моје дете!

Жене су у тишини плакале. Понеко би из масе викнуо: „Живели!", па умакао у суседну улицу.

Пред касарнском капијом један од осуђеника из претпоследњег реда нагло је скочио, пробио кордон изненађених жандара и јурнуо преко поља. Трчао је у цик-цак да избегне куршуме који су осути за њим. Изгледало је да ће успети да се домогне оближњег потока. И тада ... Један метак га је сустигао и просто одбацио увис. Остао је на месту мртав

Метеж је одмах стишан и поворка је наставила пут. Побуњеници су постављени у два реда пред стрељачки строј. Понуђен им је повез за очи. Одлучно су одбили Нико се није уплашио, нико клонуо. С гађењем су гледали официре и команданта паука. Наредник Кобилик је узвикнуо:

— Узели сте нам слободу, узмите нам и живот!

Чувши то, најближи официр је подивљао. Прискочио је и сасуо му у главу цео шаржер из револвера Следећег тренутка пала је команда за стрељање.

Стрељани ни мртви нису имали мира. Њиховим телима пришао је командант 71. пука и кликнуо:

— Живео цар!

И то је био крај. Побуњеници су покопани у заједнички гроб. Народу је било забрањено да га посећује, али, већ сутрадан кришом је био засут цвећем.

После завршетка првог светског рата храбрим Словацима подигнут је споменик. На крају урезаног текста стоји кратко — Благодарна Шумадија.

Миленко Тодоровић

ДОКОЛИЦА КОЈА ДАНАС МНОГО КОШТА

КЉОВА ЗА НАПОЛЕОНА

ЉУБИТЕЉИ АНТИКВИТЕТА ПОЛУДЕЛИ СУ ЗА ЗУБИМА, ПОД УСЛОВОМ ДА СУ НЕКАДА ПРИПАДАЛИ КИТУ ИЛИ МОРСКОМ КОЊУ И ДА СУ УКРАШЕНИ МИНИЈАТУРНОМ РЕЗБАРИЈОМ.

НА ЗУБИМА ОГРОМНОГ СИСАРА МОРНАРИ СУ САТИМА НАЈЧЕШЋЕ РЕЗБАРИЛИ ФИГУРЕ ВЕЛИКИХ ЉУДИ ОНОГ ВРЕМЕНА

Продавци и купци ретких старих ствари открили су да живот морнара није био само рибање палубе и борба са немилосрдном природом. Неки од тих морских вукова били су и уметнички настројени.

Тако су у часовима када није било другог посла, а море мировало, многи узимали нож у руке и на зубима кита или морских коња сатима стрпљиво стварали своја дела. Ретки примерци њихове вештине данас су колекционарска посластица.

ЛЕПО И СКУПО

Резбарије, производи морнарске доколице и жеље за лепим, настале су углавном на великим флотама које су у 17. веку крстариле морима. Уметнички свет их је дуго занемаривао, а како ови наивни уметници најчешће нису имали домове, и њихова дела ретко су доживљавала судбину добро чуване породичне вредности.

Већина данас тражених изрезбарених зуба изгубила се, а многе су њихови творци будзашто продавали у првој луци у којој би се брод укотвио.

И поред свега, довољан број „лепих зуба" ипак је одолео времену и случају тако да је око њих настала права јагма. За радост да се поседује једна од тих резбарија у кости, пасионирани колекционар платиће од сто хиљада до три и по милиона старих динара — за изузетно леп и изузетно стар примерак.

СВАКО СВОЈЕ

Три безимена уметника, највероватније људи који нису знали ни да пишу, нису могла ни да сањају какво ће узбуђење њихова дела изазвати међу љубитељима антиквитета. На лицитацији у енглеском граду Саутбију сви су са узбуђењем очекивали да на ред дођу резбарије на којима су њихови творци, сваки доследан својој инспирацији, приказали америчког националног хероја Пола Ревера, битку код Трафалгара и, најзад, сцену из лова на кита — можда баш оног чијем се зубу сада толико диве.

Амерички морнари — уметници оставили су за собом доказе патриотског заноса: честа тема њихових дела је државна застава и птица са америчког амблема — орао.

Примерке задивљујуће вештине оставили су и Французи. На лицитацији у Саутбију појавио се и један Наполеон — на зубу.

М. И.

ПРОЈЕКТ ОД ЧЕТИРИ ТОНЕ

Почетком седамдесетих година владе Либије и Туниса донеле су одлуку да споје две земље пет стотина дугачком пругом, од Сфакса до Триполија. Пројект је наручен од мађарског предузећа „Уватерв", специјализованог за пројектовање ауто-путева и пруга.

Проучавање трасе будућег железничког пута почело је јануара 1976. године. Мађарски стручњаци

одмах су приступили раду: извршили топографско снимање терена, направили око 700 фото-снимака, скупили више од 70 хиљада формулара о земљишту. У Будимпешти је 120 стручњака наставило рад на пројекту. И почетком ове године пројектна документација на три језика — арапском, француском и енглеском, достављена је наручиоцима. Укупна тежина хартије — четири тоне!

ГРАД ИЗ ПЕПЕЛА — Кад је 1396. године код Никопоља поражена хришћанска војска у сукобу са Турцима, убрзо је и Митровица пала под њихову власт. У једној повељи краља Жигмунда каже се да је неки племић, иначе краљев противник, издао Бајазиту град који је опустошен и спаљен, а већина становништва одведена у ропство. Они који су преживели дизали су град из пепела. Из тих времена је и она стара српска црква (претпоставља се да ју је подигао Стефан Лазаревић) у којој је данас музеј црквене уметности. Пожаревачким миром 1718. године Митровица је припала Хабсбуршкој монархији и под њом остала два века.

СРЕМСКА МИТРОВИЦА

РАТНИЦИ И ТРГОВЦИ

У првој половини 5. века Сирмијум, данашња Сремска Митровица, припада источном делу Царства, а онда су се под зидинама града обрели и Хуни и он је више од једне деценије ван домашаја цариградских власти. После смрти великог освајача Атиле, „бича божјег", као господари Сирмијума смењивала су се варварска племена са северних граница. Године 582. пао је у руке Авара и Словена, што је био снажан ударац Византији, а у 8. веку укључен је у државу Карла Великог.

За доњопанонског епископа у Сирмијуму папа Хадријан II поставио је 869. године Методија који је, после смрти Ћирила, сам наставио мисионарски рад проповедања хришћанства на словенском језику. Међутим, оснивање нове епископије наишло је на велик отпор немачких епископа који због тога сазивају сабор у Салцбургу. На сабор је дошао и Методије. Немачки епископи бацају га у тамницу где остаје три године.

У трећем крсташком рату крсташи су, на челу са Фридрихом Барбаросом, 1180. године освојили град и од њега није остао ни камен на камену.

Наредних векова град светог Димитрија, како се Митровица тада назива, доживљава успоне и падове, а када је, половином 14. века, повезан трговачким везама са Дубровником, почело је његово ново сјајно доба. У то доба у Митровици су се нашли и неки чланови породице Гучетић, Гундулић, Соркочевић и Рањина. Међутим, долазила је нова опасност — Турци.

ВРАТИТЕ НАМ МАГИСТРАТ! — Цивилни магистрат је трајао 22 године, а онда је град поново подвргнут Петроварадинском регименту. Грађани су, додуше, задржали неке привилегије — били су, на пример, поштеђени војне обавезе, али су упорно тражили да им се врати магистрат. Послали су молбу Дворском ратном савезу који је затражио мишљење Регименте. Њен одговор је гласио — војна благајна била би оштећена за неколико хиљада форинти годишње враћањем на старо стање. Међутим, грађани нису одустајали. Пет месеци боравила је њихова делегација у Бечу, сакупили су и кауцију од око 14 хиљада форинти обећавајући да ће у случају рата давати 95 војника, али узалуд. Полако је малаксавала градња, а једна од зграда која је тада подигнута за војничке кругове била је и ова

БОГАТИ БАЈИЋИ — Једну од најјачих трговачких кућа у Митровици у другој половини 18. века водила је породица Бајић. Трговали су углавном стоком згрћући позамашне своте новца нарочито у време вашара, који су одржавани пет-шест пута годишње, и посредујући као трговци између Балкана и Подунавља. Године 1786. било је у граду 27 сточних трговаца „који су само у току те године увезли из Турске преко 15 хиљада свиња, 380 волова и 100 оваца". Кућа Бајића била је једна од најлепших у Митровици. Временом је доживела знатне измене, а данас је у њој Музеј Срема.

МЕКА УСРЕД СРЕМА — Крајем 1745. године Митровица је постала део Сремске војне границе. Остала је у њеном саставу до бурне 1848. која је уздрмала Европу. Само два године касније у Митровици је смештен штаб Петроварадинске регименте, 9. граничарске пуковније. Град је постао врло привлачан за официре, трговце и занатлије који су похрлили са свих страна. Тако рећи преко ноћи ничу нове зграде, као што је ова на слици.

КРАЧУНОВО ДЕЛО — У другој половини 18. века значајан догађај у уметничком животу Митровице било је подизање новог иконостаса у цркви Св. Стефана. Црквена општина упутила је молбу аустријским властима да јој уступи „стари оберштарски стан" како би на том месту сазидала цркву, али молба је одбијена. Тако је обновљена стара црква, а дотрајала олтарска преграда замењена изрезбареним иконостасом са радовима Теодора Крачуна, барокног сликара из Сремске Каменице.

ТРГОВАТИ, ПУТОВАТИ, ЗАРАЂИВАТИ — Град постаје још привлачнији кад је 1765. проглашен за слободни граничарски комунитет — подељен на војно и грађанско насеље. Грађани су имали цивилну управу или магистрат, слободније се трговало, путовало и лакше зарађивало. Тако је Митровица у другој половини 18. века израсла у један од највећих центара Срема и Војне границе. Цветало је и занатство — долазиле су занатлије из турског царства, Немци и Чеси, који су имали своју посебну општину, и многи други. На то време подсећа низ трговачких кућа са пространим радњама у приземљу.

УШАО У РОМАН — Почетком 19. века центар Митровице добио је данашњи изглед. Завршене су католичка и православна црква, свилара, Српски дом, ова судска зграда на Тргу братства и јединства и друге. Митровица тада има око три и по хиљаде становника. Трговина је цветала. У време првог српског устанка митровачки трговци снабдевају устанике храном и муницијом. Браћа Ненадовић и Лука Лазаревић ослањали су се највише на трговца Димитрија Пуљевића, али ништа мање помагао је устаницима и Александар Крстоношић — онај „стари граничар" из романа „Хајдук Станко" Јанка Веселиновића.

Текст и снимци: М. Вујовић

ПРВА ЕКСПЛОЗИЈА

Кад је експлодирала прва атомска бомба која означава и почетак атомског доба на нашој планети?

С. Хамзић, Сарајево

АТОМСКА БОМБА

ПОСЛЕДЊИХ ДАНА ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА УПОТРЕБЉЕНО ЈЕ НОВО ОРУЖЈЕ СА КОЈИМ СЕ ДОТАДАШЊА СРЕДСТВА ЗА МАСОВНО УБИЈАЊЕ ЉУДИ НЕ МОГУ НИ УПОРЕДИТИ. САМО ДВЕ АТОМСКЕ БОМБЕ УНИШТИЛЕ СУ ЈАПАНСКЕ ГРАДОВЕ ХИРОШИМУ И НАГАСАКИ.

Атомска бомба бачена 6. августа 1945. године на Хирошиму, тада град од око 250 хиљада становника, изазвала је страховите последице — на површини од десет квадратних километара све је уништено, 66 хиљада људи изгубило је животе, а око 70 хиљада је рањено. Уништавајуће дејство друге атомске бомбе, бачене на Нагасаки, због конфигурације терена на којем се град налазио, било је нешто слабије.

ПОЧЕТАК — ШЕСТ ХИЉАДА ДОЛАРА

Радови на изради атомске бомбе трајали су неколико година.

Одмах после открића нуклеарне фисије, 1939. године, научници су увидели да она може бити основа новог оружја. Италијански физичар Енрико Ферми, који је претходно побегао из фашистичке Италије и, независно од њега, Албер Ајнштајн, упозорили су тадашњег председника САД Франклина Рузвелта на могућност израде новог оружја. Иако је рат увелико трајао влада САД одобрила је за истраживачке радове на новом оружју суму од свега шест хиљада долара.

Научна истраживања убрзо су показала да се са око 50 килограма урана — 235 (уранов изотоп) може произвести енергија једнака оној која се ослобађа при експлозији 20.000 тона тринитротолуола

Радови на изради атомске бомбе убрзани су када се сазнало да и Немци раде на оваквом пројекту.

За атомске бомбе требало је обезбедити фисиони материјал, нуклеарни експлозив, а то су уран-235 и плутонијум 239. Уран-235 налази се у природном урану у врло малим количинама. свега око 071% и врло га је тешко издвојити. Да би се дошло до овог фисионог материјала, подигнута је у близини града Ноксвила, у држави Тенеси, посебна фабрика. Место на којем је подигнута ова фабрика постало је познато под именом Оук Риџ.

Плутонијум-239 је вештачки радиоактивни изотоп, а добија се у нуклеарним реакторима бомбардовањем урана-238 неутронима.

У Лос Аламосу, у близини места Санта Фе, 1943. године почиње са радом лабораторија, на чијем се челу налази Роберт Опенхајмер, који је касније назван „оцем атомске бомбе". Задатак научника у овој лабораторији било је решавање бројних питања у вези са активирањем и лансирањем атомске бомбе.

Све је ово захтевало огромне издатке: почетних шест хиљада долара нарасли су — на две милијарде долара.

Када су припреме биле готове, донета је одлука да се изврши прва атомска експлозија. Она је изведена у пустињи Нови Мексико, 80 километара од града Аламогордо 16. јула 1945. године у 5 часова и 30 минута — овај моменат многи називају великом прекретницом у историји човечанства — почетком атомског доба.

Бомба је била постављена на један челични торањ висок 30 метара. Научници који су радили на изградњи све бомбе нису имали представу каквом ће призору присуствовати приликом експлозије. А призор је био стравичан — у полупречнику од 800 метара од места експлозије све је било истопљено, а карактеристична „атомска печурка" достигла је висину од око 12 километара.

Двадесетак дана касније, 5. августа 1945. године са аеродрома на острву Тинијани, у 17.45 часова по локалном времену, узлетео је један амерички бомбардер типа Б-29 вођен специјално обученом посадом. После лета који је трајао више од пет часова, тачно у 23.15 часова (по нашем времену 6. августа у 8,15 часова) избачена је атомска бомба која је експлодирала после 45 секунди, изнад Хирошиме, на висини од око 600 метара. Једанаест часова после узлетања амерички бомбардер који је, бацивши атомску бомбу, извршио најстравичнији задатак у историји ратова, вратио се у своју базу.

Ускоро је други светски рат завршен, али није се престало са производњом и усавршавањем овог оружја. Американци после рата настављају са пробним експлозијама; 9. августа 1949. године СССР изводи прву атомску експлозију, Енглези то чине 3. октобра 1952. Французи 13. фебруара 1960. а Кина 16 октобра 1964.

НЕМА МАЛЕ АТОМСКЕ БОМБЕ

Бомбе са класичним експлозивом могу бити различитих величина — од малих, ручних, па до врло тешких, авионских. Малу атомску бомбу, према данашњим сазнањима, немогуће је направити. До ланчане реакције, до експлозије, не долази ако се у једној целини налазе мале количине фисионог материјала — мора га бити више од одређене количине која се назива критична маса.

Ово условљава конструкцију и експлозију атомске бомбе. Нуклеарни експлозив у атомској бомби подељен је на више посебних, међусобно одвојених, делова. Сваки овај део, сам за себе, мањи је од критичне масе нуклеарног експлозива. При активирању атомске бомбе сви ови делови се одмах спајају у једну целину, па је тада укупна маса фисионог материјала већа од критичне масе, што доводи до тренутне ланчане реакције експлозије.

Атомска бомба при експлозији делује на околину својим ударним, топлотним и радиоактивним дејством.

У центру експлозије развијају се температуре од неколико милиона степени, а величина притиска мери се стотинама хиљада атмосфера, док светлосни блесак превазилази јачину сунчеве светлости. Истог тренутка формира се усијана лопта која после неколико делића секунда има пречник од више стотина метара. На површини ове лопте температура је око 6000 степени. Неколико минута после експлозије од усијане лопте настаје облак карактеристичне „атомске печурке" чији је пречник око три километра, а стуб „печурке" више стотина метара. Висина печурке је 10 до 12 километара.

Приликом експлозије атомске бомбе, као резултат нуклеарне фисије, настају огромне количине радиоактивних изотопа. Колики ће простор због овога бити угрожен радиоактивним зрачењем, зависи од многих пратећих појава, док на кретање радиоактивног облака највише утичу ваздушна струјања

В. К.

НОЛИТОВА ЕДИЦИЈА РАСПУСТ ОБЈАВЉУЈЕ КЊИГЕ ЗА ВАС

РАСПУСТ

ЈЕДИНСТВЕНА ОМЛАДИНСКА БИБЛИОТЕКА

КЊИГЕ ИЗ БИБЛИОТЕКЕ „РАСПУСТ“ ВАС ЗАБАВЉАЈУ, ОБАВЕШТАВАЈУ И РАДУЈУ

Поред проверених и класичних дела омладинске књижевности, РАСПУСТ доноси и нове књиге домаћих аутора, као и значајна остварења савремених светских писаца који се код нас први пут појављују. Публика је широко прихватила, а критика више пута високо оценила едицију РАСПУСТ, која је по свом садржају у много чему јединствена.

„Ако нас с времена на време одушеви нека књига коју издавач нуди читаоцу, тада може бити у питању случајни — пуки погодак. Ако, ипак, један издавач понуди целу прегршт наслова наших и светских књижевних имена — и када СВАКО од њих узбуђујућом самосвесношћу и квалитативном димензијом хоће остати — е, онда више никако не може бити говора о случају! Случајних серија добрих књига — нема. Или, блаже: нема их сваки дан!“

(„ОКО“)

„До сада објављене књиге у Нолитовој библиотеци РАСПУСТ показују да их је издавач одабирао с пуно слуха за афинитете младог читаоца ... Овако концирирана библиотека за младе има пуно оправдање и вишеструки значај јер допуњује добрим књижевним остварењима домаћих и страних аутора списак књига које ученици читају у оквиру програма школске лектире.“

(„ПРОСВЕТНИ ПРЕГЛЕД“)

„Едиције за децу и омладину код наших издавача нису ретке, али су ретке оне промишљене и рађене са модерним књижевним укусом. Међу ове друге могла би се сврстати библиотека РАСПУСТ београдског Нолита.“

(„ОМЛАДИНСКЕ НОВИНЕ“)

1. Џ. Р. Р. Толкин
   ХОБИТ, роман (60 д.)
2. Лав Касиљ
   ШВАМБРАНИЈА И ШКОЛСКА ЦРНА КЊИГА, роман (60 д.)
3. Магда Сабо
   РЕЦИТЕ ЖОФИКИ, роман (60 д.)
4. Ирена Јургјелевичова
   ТУЂИНАЦ, роман (60 д.)
5. **ПРВА ЉУБАВ**, руске приповетке (60 д.)
6. Милан Брујић
   ДИВЉЕ ГОДИНЕ, роман (60 д.)
7. Жигмонд Мориц
   БУДИ ДОБАР СВЕ ДО СМРТИ, роман (60 д.)
8. Берислав Косиер
   БЕЛИ ПОТОП (60 д.)
9. Х. Џ. Велс
   РАТ ПЛАНЕТА (60 д.)
10. Јован Павловски
    БЛИСКО СУНЦЕ, роман (60 д.)
11. Данило Киш
    РАНИ ЈАДИ, приповетке (60 д.)
12. Жозеф Кесел
    ЛАВ, роман (60 д.)
13. Конан Дојл
    ДОЖИВЉАЈИ ШЕРЛОКА ХОЛМСА, приповетке (90 д.)
14. Бјелих и Пантељејев
    РЕПУБЛИКА ШКИД, роман (90 д.)
15. Бранка Јурца
    КАД ЈАГОДЕ ЗРУ, роман (90 д.)
16. Џуриша Ђорђевић
    ПИСМА ИЗ МАЛЕ ВАРОШИ (90 д.)

ОВИХ ДАНА ИЗИШЛО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ НОВО КОЛО БИБЛИОТЕКЕ РАСПУСТ

17. Михаил Енде
    МОМО, роман (140 д.)
18. Јуриј Брежан
    КРИСТА, роман (100 д.)
19. Ричард Адамс
    БРЕЖУЉАК ВОТЕРШИП, роман (200 д.)
20. Милован Витезовић
    ЛАЈАЊЕ НА ЗВЕЗДЕ, роман (100 д.)
21. Гроздана Олујић
    ГЛАСАМ ЗА ЉУБАВ, роман (100 д.)

1928. Нолит 1978.

ПОРУЏБЕНИЦА

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ НОЛИТ,
11000 Београд, Теразије 13/IV.
телефони: 324-298, 329-183 и 338-150

Овим неопозиво поручујем следеће књиге библиотеке „Распуст“: ______

______

Укупну вредност ових књига која износи ______ динара, са попустом од 20%, уплатићу приликом пријема књига од поштара.

______
(Име и презиме)

______
(Улица и број)

______
(Место становања)

______
(Својеручни потпис)

ПОМОРСКА АРХЕОЛОГИЈА

ТРЕЗОРИ ПОД МОР

КАДА СУ ГА ИЗВУКЛИ НА ПОВРШИНУ, РОБЕР СТЕНУИ ЈЕ ЧВРСТО СТИСКАО ПРЕГРШТ ЗЛАТНИКА. БИО ЈЕ ТО САМО ДЕО БОГАТСТВА КОЈЕ ЈЕ ЗА НАРЕДНИХ НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ ОВАЈ ИСТРАЖИВАЧ ИЗВУКАО ИЗ ГАЛИЈЕ ЧЕТИРИ ВЕКА СКРИВЕНЕ ПОД МОРЕМ.

У јутро 7. јула 1976. године три човека обучена у гњурачку опрему седели су згрчени на ивици малог гуменог чамца и помно мотрили у непрозирну воду Атлантског океана. Изненада, тамо доле се нешто забеласа, па на часак нестаде у дубину, да би неколико тренутака касније пластично уже, чији је један крај био завезан за даску у средини чамца, почело да се цима. Био је то уговорени знак између тројице људи и човека који се налазио доле, на 33 метра дубине, да је време да га извуку на површину. Јер — открио је неслућено богатство!

И заиста, када су на површину извукли четрдесетогодишњег Робера Стенуна, овај је чврсто стискао прегршт златника. Био је то само део богатства које ће за наредних неколико месеци овај гњурац извући са потопљене галије, зване „Црни лав",која је скоро четири века лежала скривена међу подводним стенама и коралним спрудовима, недалеко од острва Света Јелена, у Атлантском океану. Некада је припадала једној холандској компанији за превоз драгоцености из Индије, па су управо зато генерације гњураца покушавале да је пронађу, али — безуспешно.

Само са овог потопљеног брода Робер Стенуи је извадио око 110 комада потпуно очуваног најфинијег кинеског порцулана, плаве и црне боје, направљене још за време династије Минг, неколико десетина килограма злата и око 400 килограма разбијене азијске грнчарије. Сви ти предмети још се налазе на рестаурацији, да би касније, као и хиљаде других које је пронашао овај гњурац, красили витрине многих светских поморских музеја, међу којима и онај највећи у Паризу.

600 МИЛИЈАРДИ ЧАМИ

Скоро свакодневно на страницама разних новина осване вест како је откривено неко археолошко налазиште. Изгледа да те вести више никога не узбуђују, јер је савремена археологија пронашла број не начине да продре у унутрашњост земље и помоћу прецизних инструмената до детаља открије и реконструише налазишта, утврди тачан датум стварања или уништења неког града, скулптуре, предмета за свакодневну употребу...

Ипак, готово надохват руке, испод морских таласа, налазе се за археологе прави златни рудници, гомиле неотворених гробница крцатих златом, сребром, грнчаријом... Потопљене галије чувају своје тајне!

Француски гњурац Робер Стенуи је међу првима одлучио да студиозно приступи проналажењу и откривању богатства које се налази у потопљеним бродовима, а његова открића данас представљају драгоцен материјал за савремену археологију.

— **Захваљујући Роберу Стенуиу, наш Музеј је постао један од најбогатијих и са највише експоната** — каже Жак Вишо, директор Поморског музеја у Паризу. — **Тај човек је прави детектив, лако проналази потопљене бродове, а да при том ниједног тренутка не ризикује свој живот, јер поседује изузетну физичку кондицију и интелигенцију.**

Још као седамнаестогодишњи младић Робер Стенуи се заинтересовао за поморску археологију. Наиме, у родном граду Бриселу, дошла му је до руку књига „Шест стотина милијарди под морем", поморца Харија Рисберга, у којој аутор описује начин нестанка 463 галије натоварене огромним богатством, које су потонуле у морима широм наше планете. И млади Робер је почео да машта о злату, накиту... благу које чами у води. Схвативши да би можда могао да реализује своје маштарије, бацио се на помно проучавање старих записа, мапа... свега оног у чему је могао да пронађе зрнца истине почетне чињенице за свој велики подухват.

ИСТИНА У ЛЕГЕНДАМА

Тако је дошао до податка да је за протеклих шест векова, у морима и океанима нестало око — милион мањих и већих бродова и галија, од којих је најмање половина била натоварена благом. После многих месеци проведених у белгијској Краљевској библиотеци, у Бриселу, где је читао старе поморске дневнике, митове и легенде о несталим лађама, одлучио је да отпочне са откривањем блага које је пре четири века потонуло негде у Атлантском океану, заједно са шпанском флотом, званом Непобедива армада. Наиме, пронашао је податак да је 160 шпанских бојних бродова, са 16.000 морнара и 19.000 војника, кренуло 1588. године пут Енглеске да би тамо осветили смрт Марије Стјуарт, срушили с престола тадашњу енглеску краљицу Елизабету и вратили католицизам. Надајући се брзој и лакој победи, на далек пут кренуло је и 160 шпанских дворских дама, које су се укрцале на галију „Жирона", а да би својом лепотом увеличале славље Шпанаца у Енглеској, понеле су и сав свој накит.

СЛОБОДНО ЗАРОНИ

Одвајкада су људи покушавали да допру до галија које су потонуле после страшног невремена или поморских битака, а биле натоварене златом, накитом, грнчаријом, миришљавим уљима... Тако је 1679. године непознати конструктор направио ову компликовану опрему за спуштање у морске дубине (Слика 1), док је 1808. године конструисан модел (Слика 2) који се сматрао готово савршеним. Ипак, убрзо се испоставило да са таквом опремом гњурци нису довољно обезбеђени од хладне воде и морских немани, па се 1853. године дошло на идеју да се направи „гњурачко одело" (као на слици 3) у коме би се човек осећао потпуно сигурним. Сви ови прототипови савремене гњурачке опреме данас се чувају у Поморском музеју у Паризу

Али, страшно невреме осујетило је тај њихов план, како кажу стари записи, па је 50 бродова Непобедиве армаде потонуло још поред француске обале, док је остале, међу којима и „Жирону", ветар скренуо с курса: данима су се с њима таласи поигравали, олуја ломила катарке и крме... Све док, најзад, и тај остатак снажне флоте није потонуо и разбио се о хридине енглеске обале. А „Жирона" је нестала у таласима Атлантског океана, негде око ушћа ирске реке Буш!

ТАЈНА »ШПАНСКИХ ВРАТА«

Ако је заиста било тако, размишљао је Робер Стенуи, зашто онда пре мене ниједан истраживач или авантуриста није успео да

РЕМ

пронађе „Жирону", када је и њима тај запис, свакако, био познат! Зато је наставио са даљим трагањем по старим књигама и — ускоро му се труд исплатио. Пронашао је мапу Ирске из 1904. године, на којој је један мали залив, недалеко од ушћа реке Буш, обележен као „Шпанска врата". А на свим осталим картама, нацртаним пре или касније, тај залив се уопште не спомиње. Тако је Робер Стенуи закључио да је карту из 1904. године израдио неки човек који је пореклом из околине ушћа реке Буш, па је и дао име свом заливу, јер га тако, вероватно, називају људи који тамо живе, у знак сећања на давнашњу хаварију шпанског брода.

Тако је и било. Јер, чим је допутовао у Ирску, у местима око реке Буш Робер је сазнао да сељаци „Шпанским вратима" називају мали затон, толико мали да данас не постоји ни на једној географској карти.

После неколико недеља испитивања његових дубина Робер Стенуи је успео да пронађе олупину брода „Жирона", а у њој 405 златника, 756 сребрњака и 115 новчића од бакра који не постоје ни у једној нумизматичкој збирци. Све је овај поморски археолог предао музеју у Белфасту, као и стотине прстенова, наруквица, огрлица и медаљона, један витешки крст с Малте, 8 златних ланаца, али и читав арсенал оружја и муниције који бацају ново светло на технологију њихове израде и ратну опремљеност Армаде.

Б. Јеремић

БЕЛЕГЕ ПРОШЛОСТИ

ОКРШАЈ НА МЕДВЕШЋАКУ

ЈЕДНА ОД НАЈКРАЋИХ ЗАГРЕБАЧКИХ УЛИЦА ЗОВЕ СЕ КРВАВИ МОСТ, ЧУВАЈУЋИ ТАКО УСПОМЕНУ НА ДОГАЂАЈЕ КОЈИ СУ СЕ ТУ ЗБИЛИ.

Три стотине војника врховног бана предвођених капетаном Фрањом Буковичким у тишини је прешло Саву чамцима и готово нечујно пешице кренуло према загребачком Градецу, званом и — Грич.

Поноћ је већ била прошла, али су се војници кретали по мраку спретно и за непун час нашли се подно утврђења и хитро по групицама распоредили све до моста, јединог прелаза преко потока Медвешћака. Сада им је остало да само у заседи чекају пургаре.

Био је 17. децембар 1667. године.

Проклетство са олтара

Концентрација војника била је најгушћа у близини дрвеног моста који је носио необичан назив — крвави, јер је вековима био место безумних окршаја двају суседних насеља.

Поток Медвешћак, познат у старим записима и као Медведница и Црквеник, текао је између два насеља: Градеца и Каптола. Његове воде вукле су се данашњом Ткалчићевом улицом и код Палмотићеве скретале на југоисток и уливале се у Саву.

Градец, или садашњи Горњи град, удаљен неколико минута хода од центра Загреба, прво је био палисадно насеље. Помиње се и у једном документу из 1201. године. Бежећи пред Монголима, угарско-хрватски краљ Бела IV потражио је уточиште у њему и тако спасао главу. У знак захвалности, прогласио је 1242. Градец слободним краљевским градом. Убрзо су уместо палисада почели да ничу одбрамбени зидови и куле. Град насељен занатлијама нагло се развијао.

Али, не лези враже: суседном насељу на левој обали Медвешћака, основаном 1094. године као седиште бискупије и краљевско утврђење, доцније названо Каптол, никако нису годили комшијино благостање и велика права која су имали. Поготову што су у Каптолу живели црквени и световни феудалци, а у Градецу пургари (пургар — стари грађанин). Трвење је временом прерасло у мржњу и у свакодневно кавжење. А зар има бољег места за сукобе од моста преко потока где су се становници оба насеља стално сусретали? Уз све то, Каптол је тврдио да су обале Медвешћака његово власништво, док су Гричани полагали право на десну страну потока. Окршаји на ћуприји толико су узели маха да су Гричани клели Каптолце клечећи пред олтаром, а каптолци бацали на њих званичну анатему са олтара бискупије!

Војници у заседи

Мост се налазио на месту где данашња уличица Крвави мост спаја Радићеву и Ткалчићеву улицу. Име — крвави — добио је крајем 13. века. Био је саграђен од дрвета и, како се верује, обојен разним бојама. Званично је припадао Каптолу и он га је одржавао. Грич је схватио да може да стави руку на њега само ако половину моста сагради сопственим материјалом. И једног јутра у децембру 1667. бројно јачи, а и физички снажнији, пургари су листом кренули према мосту носећи греде, даске, клинце... Загазили су у воду и без милости порушили половину ћуприје, ону до десне обале потока, подигавши је изнова својом грађом. Посао је био готов за дан.

Изгледало је да су и вуци сити и овце на броју. Али, није било тако. Каптолски феудалци пресавили су табак и код краља оптужили Грич за безакоње. Краљ је стао на њихову страну што је и било разумљиво. Позвао је хрватског бана Николу Зрињског и оштро рекао:

— Од данас узимам Каптол у заштиту! Буду ли Гричани изазивали гужву, имаће посла са мном! Спор ћу решити ускоро!

Бан је сместа послао жупанијског судију у Градец молећи његове становнике да се стрпе до краљеве одлуке.

Гричани су се стрпели и... изгубили спор! По пресуди владара, мост је остао у власништву Каптола.

Градец се дигао на ноге. Каптол се преплашио и затражио војну заштиту. Краљ је наредио бану да са војницима упадне у Грич и обрачуна се са непослушним пургарима.

Наређење је извршено без поговора. Три стотине војника прешло је у ноћи 17. децембра 1667. године Саву и поставило заседу испод Градеца и око Медвешћака.

— Чим сване, ето Гричана да бране мост! Оставиће капије отворене. Тада ћемо их слистити! — обилазио је војнике капетан Фрању Буковички и издавао последња упутства.

Обрачун се наставља

Тако се и догодило. Изјутра су се Гричани спустили до потока и стали да ометају Каптолце који су пристигли нешто раније и алатом почели да руше пургарску, претходних дана подигнуту половину моста.

Настала је гужва и жестока туча. Није се знало ко кога млати. Из Градеца су излетели готово сви мушкарци и потрчали својима у помоћ. Војници су баш то и чекали. Искочили су из заседе. Док су једни били и пребијали збуњене становнике Градеца, други су похрлили у град. Развила се огорчена битка праћена пуцњима, јауцима и крицима. Звоно из Грича позвало је на општу узбуну. Камена врата утврђења одмах су затворена.

Не могавши да продру у град, војници су се стуштили на Подграђе (данашњу Илицу). Бесомучно су премлаћивали људе из околине Загреба који су се ту случајно затекли јер је био пијачни дан, свлачили их до голе коже, пљачкали...

Гричани су изгубили битку, али не и парницу са Каптолом: наставили су је и неуморно водили још двадесет осам година када су пристали на измирење са суседом. Међутим, примирје је трајало кратко. Крвави обрачуни на мосту и због њега настављени су и даље. Тек 1787. дошло је до стварног мира, па су оба насеља заједнички, уз подједнаку поделу трошкова, обновили већ оронулу ћуприју. Сазидан је камени мост. Предрачун је износио 416 форинти, али су стварни трошкови били далеко мањи: 392 форинте!

Мост окршаја срушен је 1898. године. Медвешћак данас тече подземним каналом испод Рибњака, Драшковићеве улице и Старог сајмишта. На месту где је некада био Крвави мост сада је улица са тим именом!

М. Т.

БИМ И БУМ

BABALU стрип

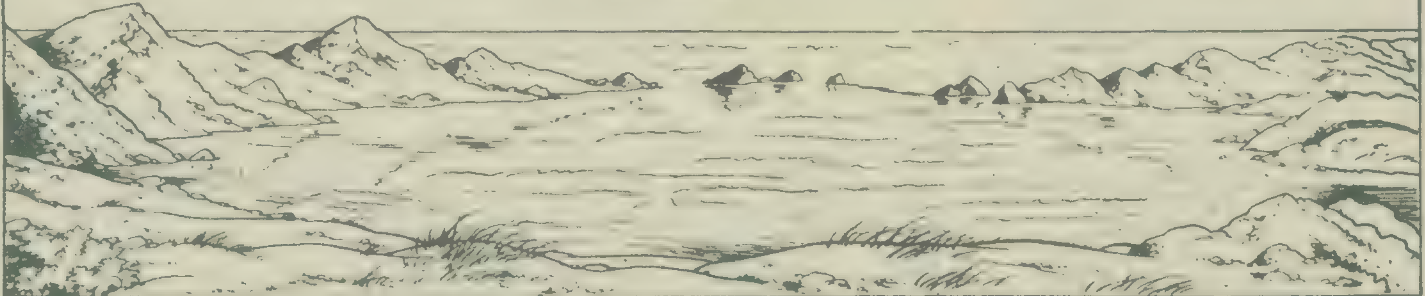

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

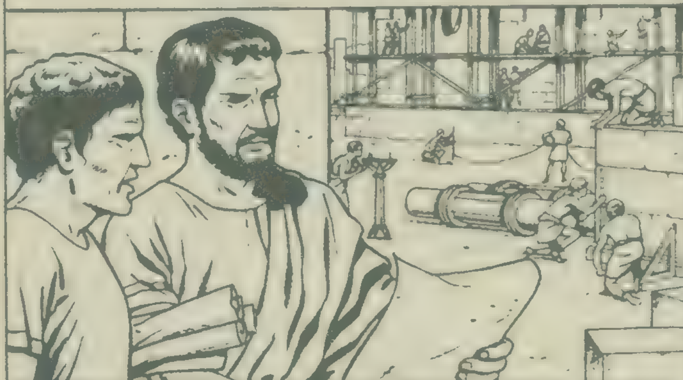
ОБАЛА КИРЕНАЈКЕ ОДУВЕК ЈЕ БИЛА ПУСТА. САМО МОРЕ, ВЕТАР И ПЕСАК...

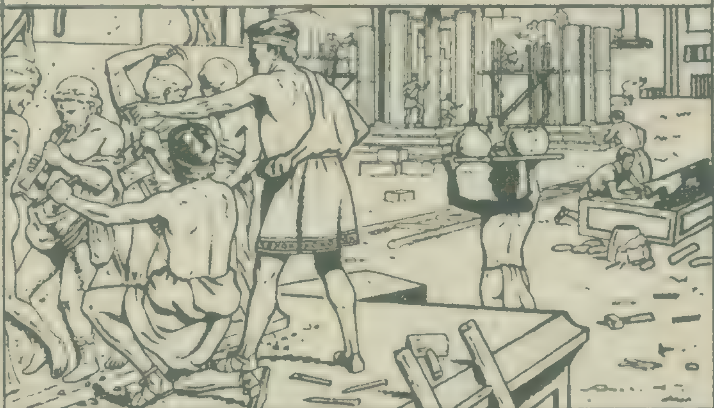
ЈЕДНОГА ДАНА СТИГАО ЈЕ НЕКИ БРОД. ЉУДИ СУ ОСМОТРИЛИ ОБАЛУ. УБРЗО ЈЕ ДОШЛО ЈОШ БРОДОВА. ПРВО СУ ИЗГРАДИЛИ НАСИП, ПА ЛУКУ, ПА ГРАД...

НОВА РИМСКА КОЛОНИЈА АПОЛОНИЈА БИЋЕ САВРШЕНА ЈЕР ЈЕ АРХИТЕКТ АУРЕЛИЈЕ ДОБИО ОДРЕШЕНЕ РУКЕ...

У ГРАДУ СУ СЕ ВЕЋ НАСЕЛИЛИ НАЈПОЗНАТИЈИ УМЕТНИЦИ И ЗАНАТЛИЈЕ ИЗ ШПАНИЈЕ И СА СИЦИЛИЈЕ...

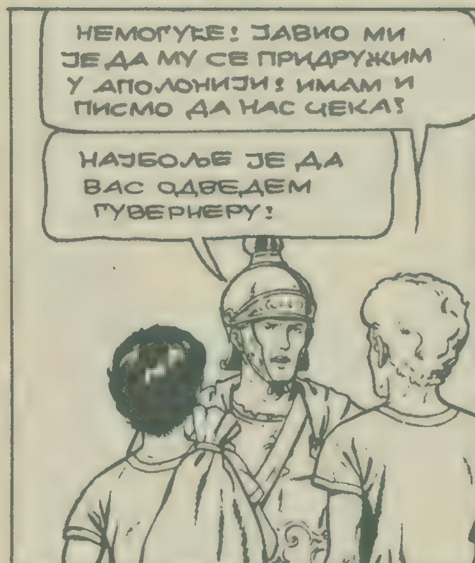

ТОГА ДАНА ПРИСТАО ЈЕ БРОД ИЗ КОГА СУ СЕ ИСКРЦАЛИ АЛИКС, ЕНАК И ХЕРАКЛИОН...

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

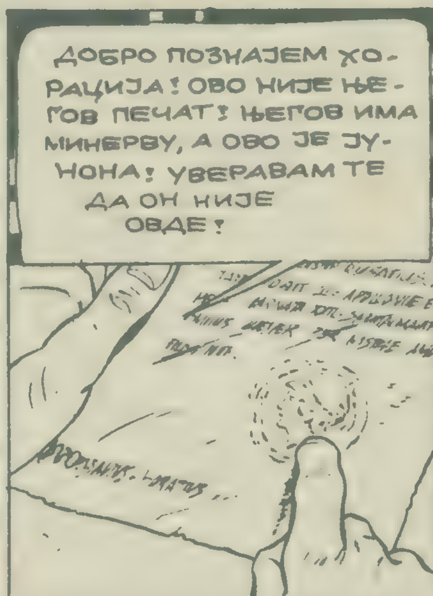

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

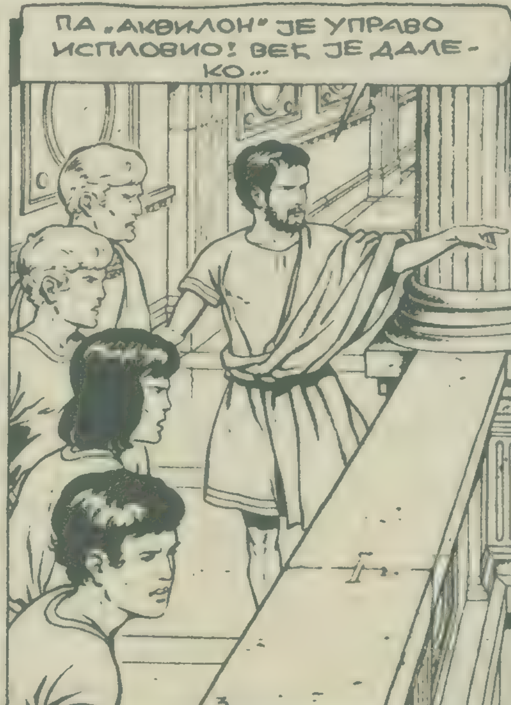

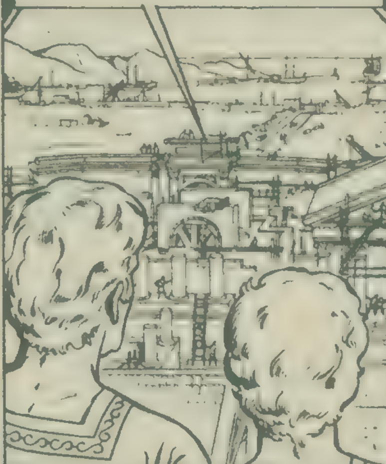

АПОЛОНА СЕ СВЕТИ

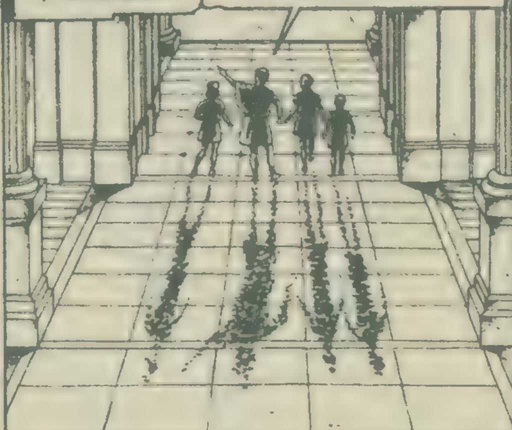

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

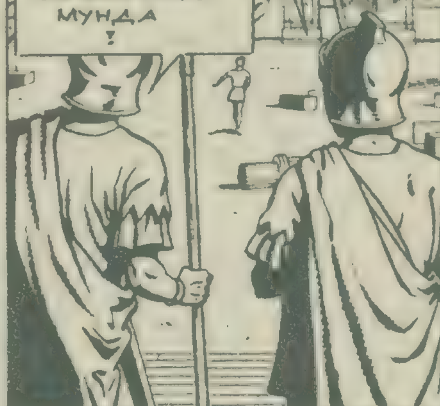

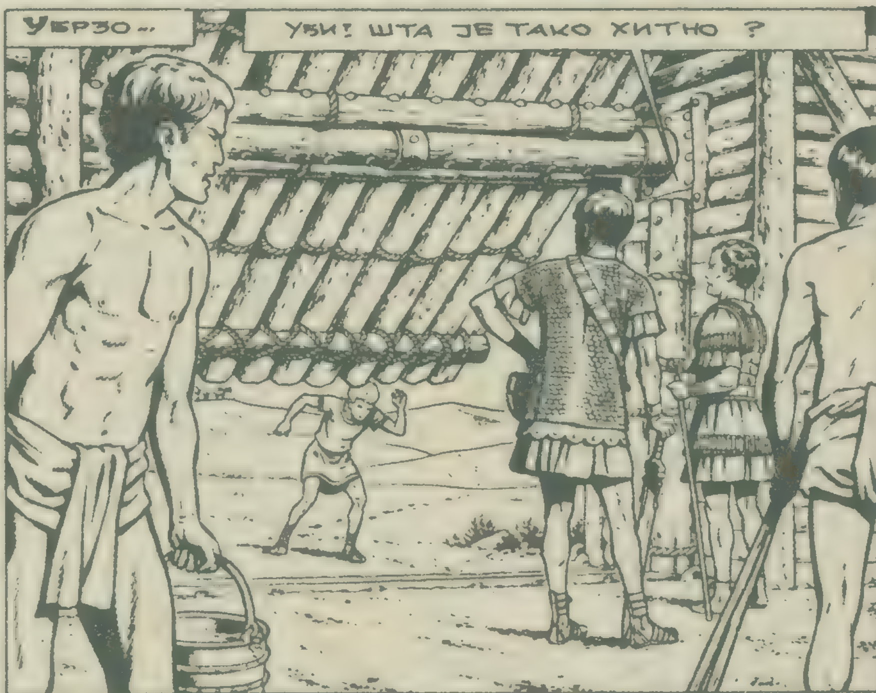

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

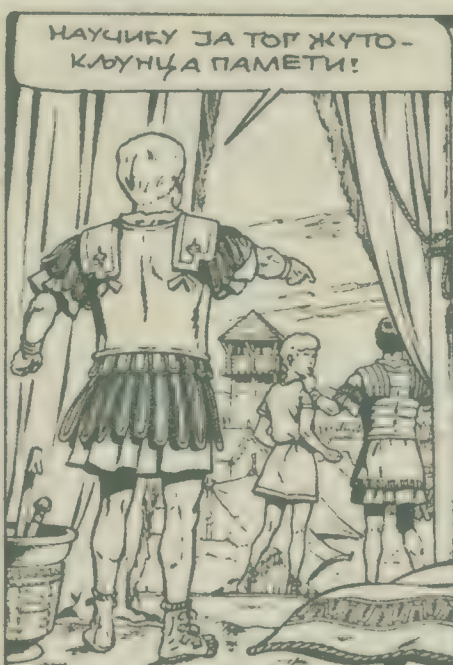

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

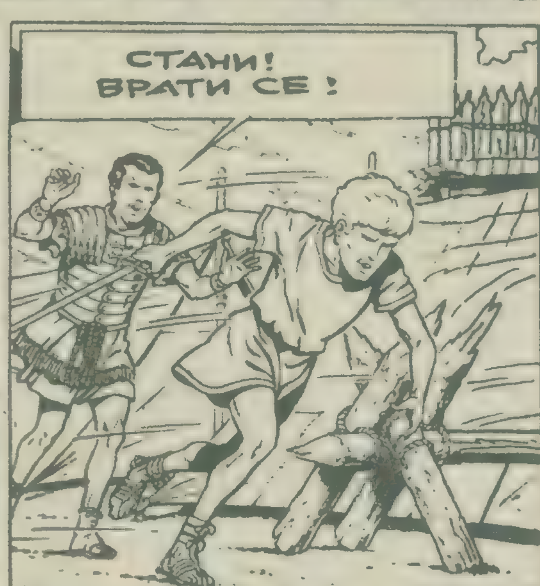

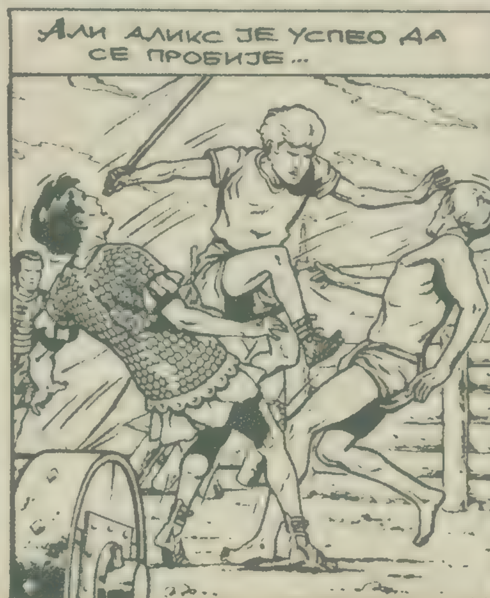

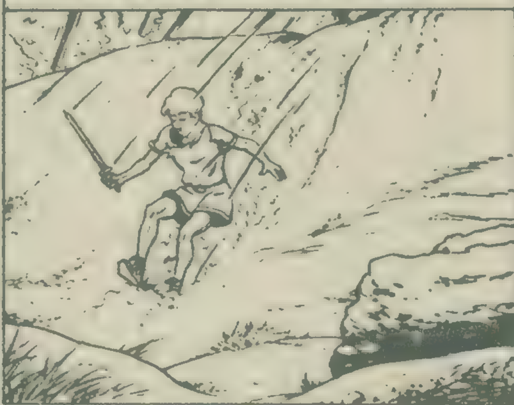

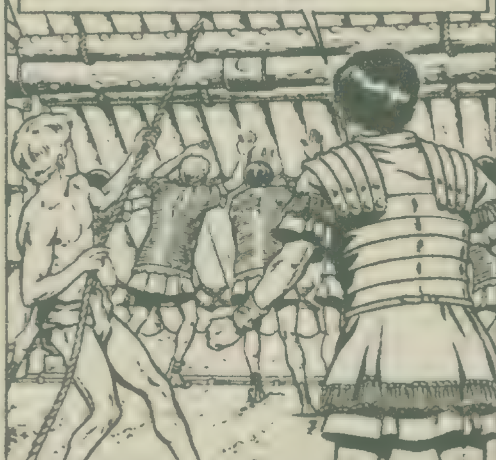

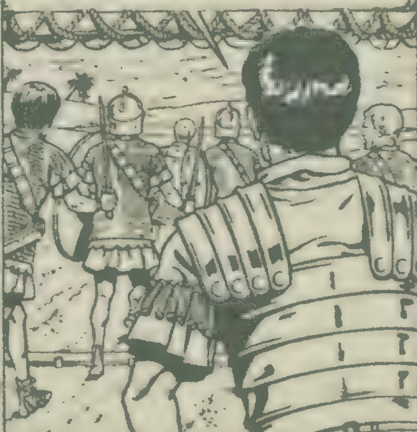
АПОЛОН СЕ СВЕТИ

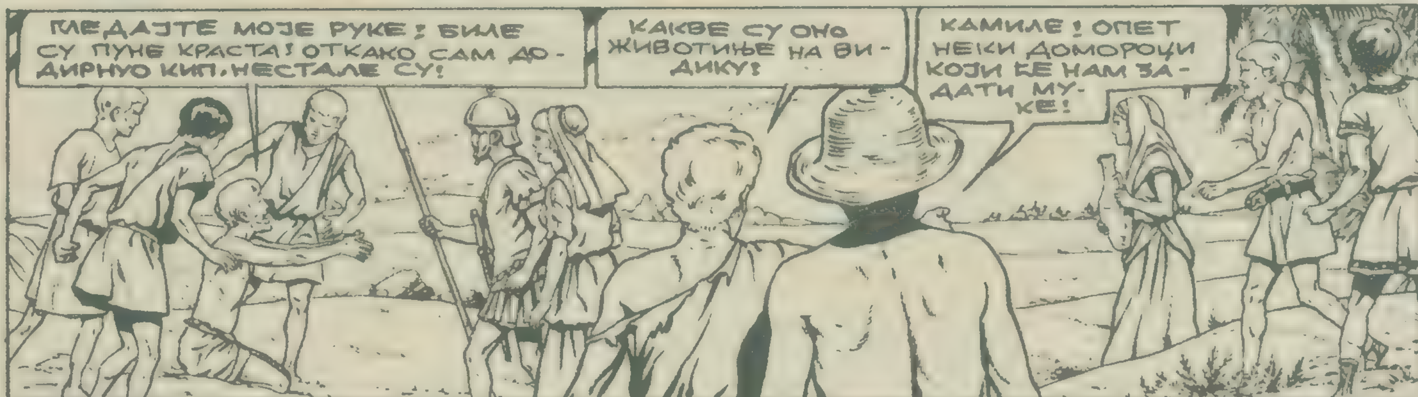

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

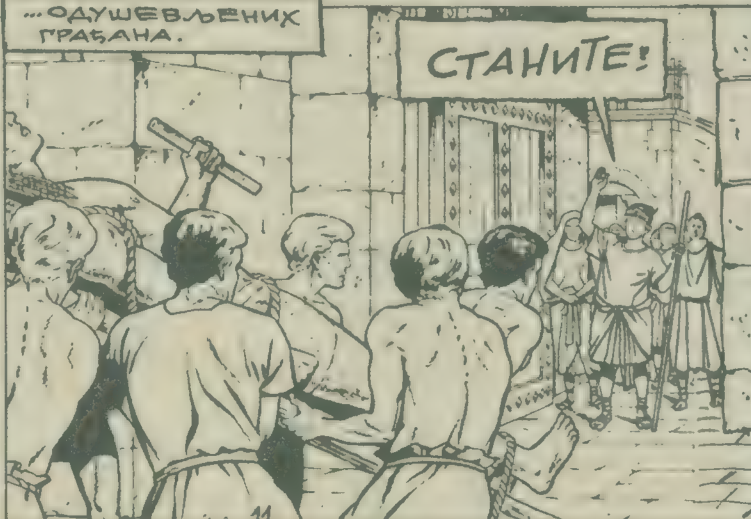

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

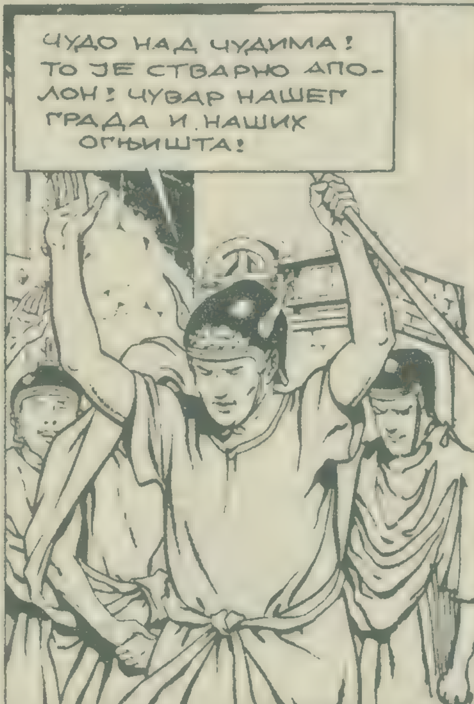

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

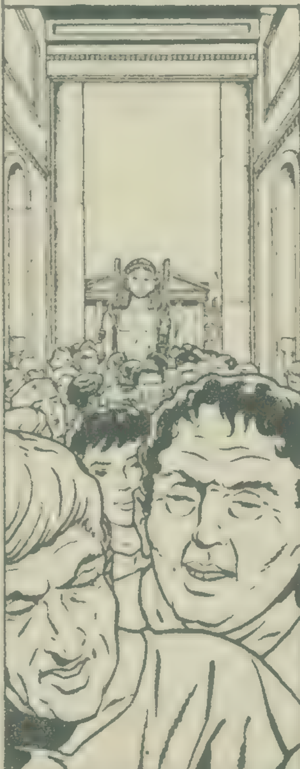

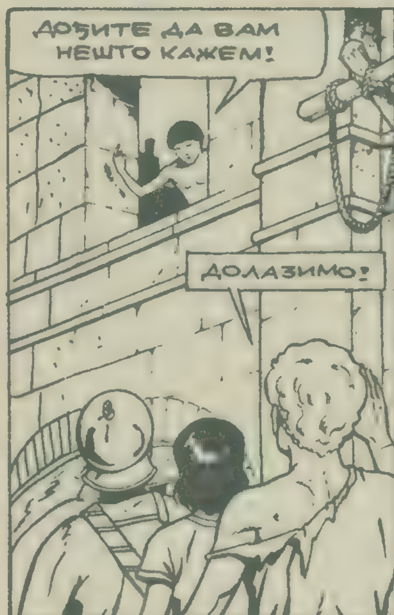

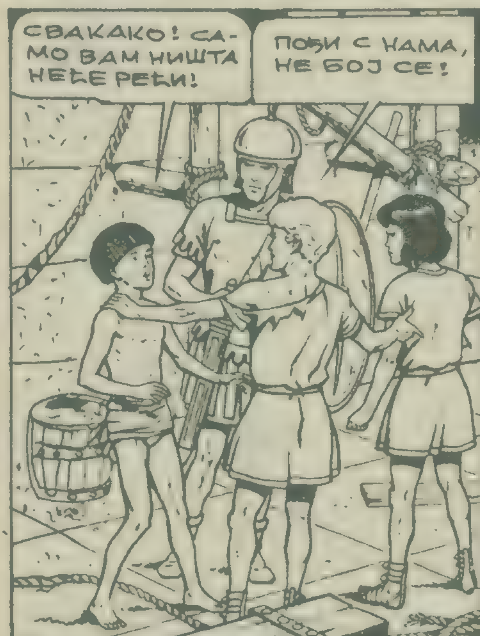
АПОЛОН СЕ СВЕТИ

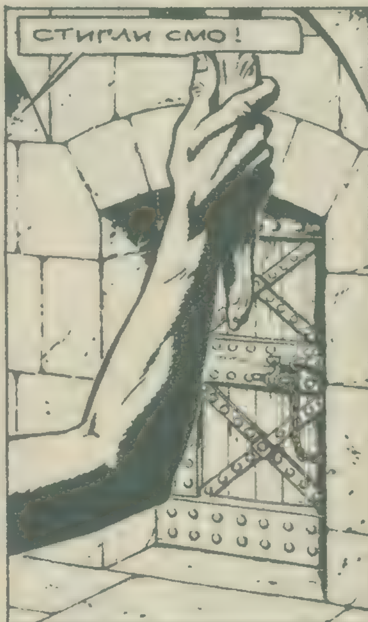

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

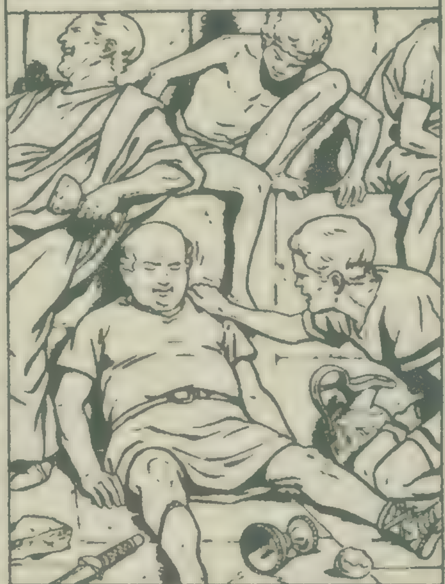
АПОЛОН СЕ СВЕТИ

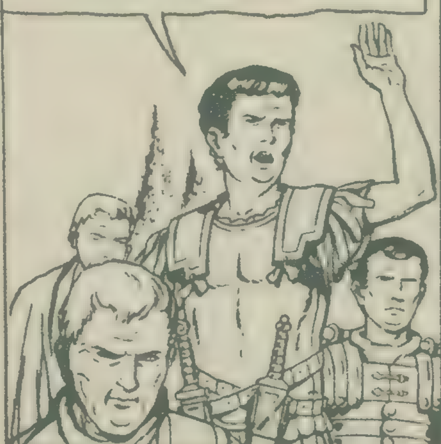

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

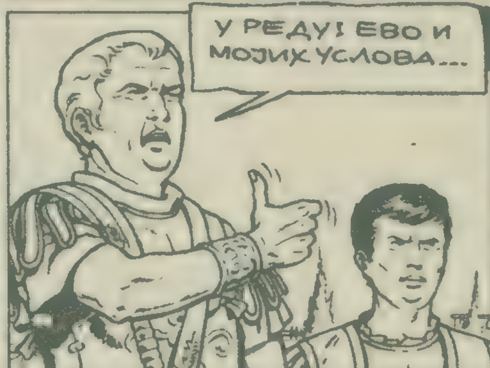

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

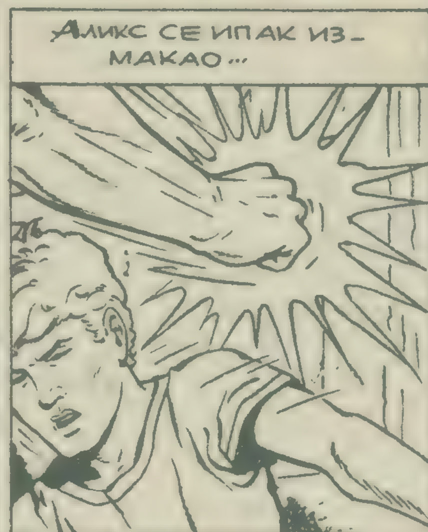

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

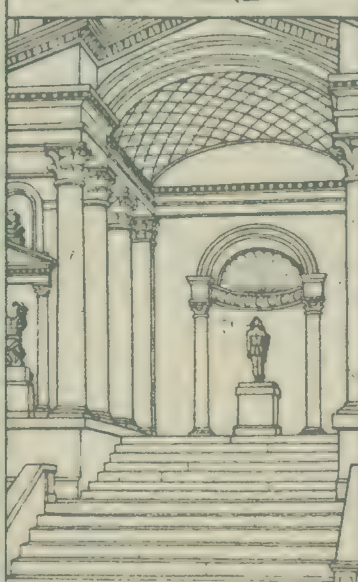

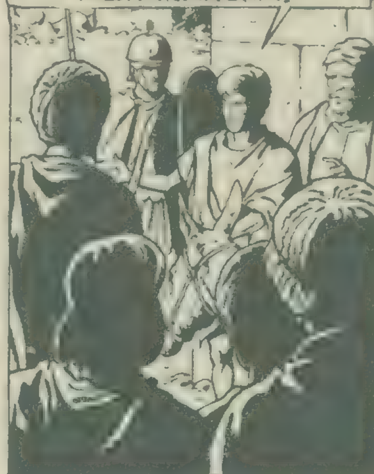

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

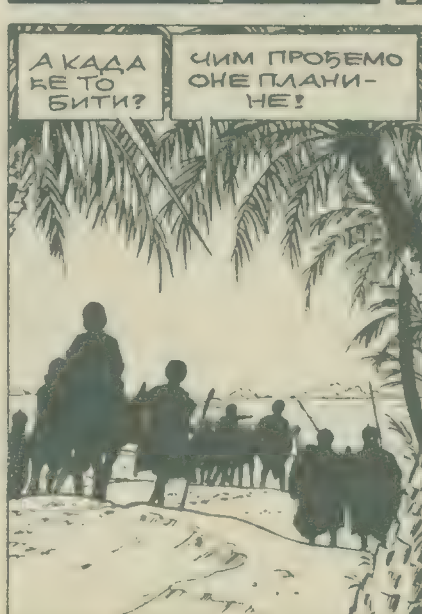

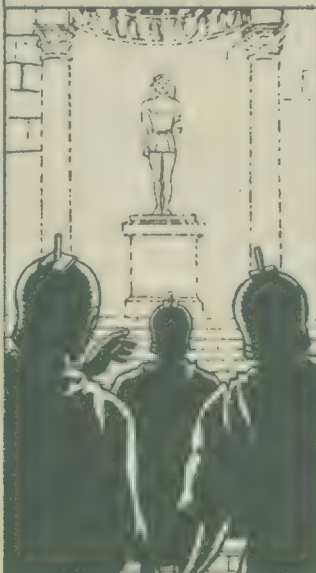

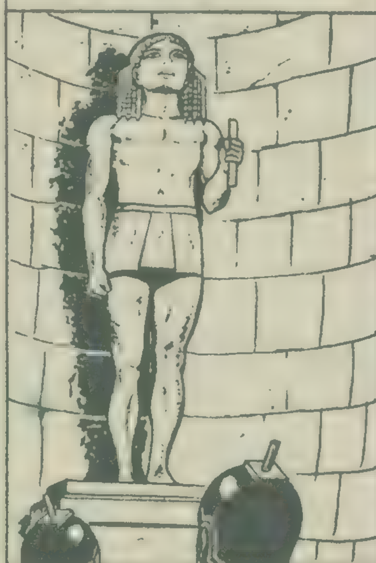

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

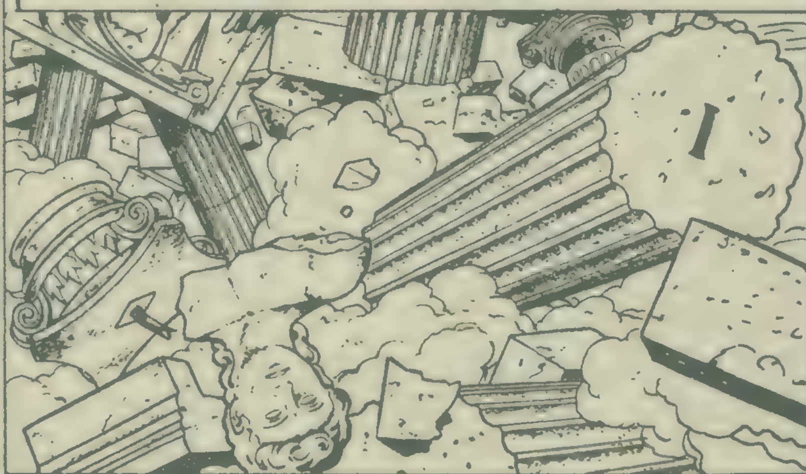

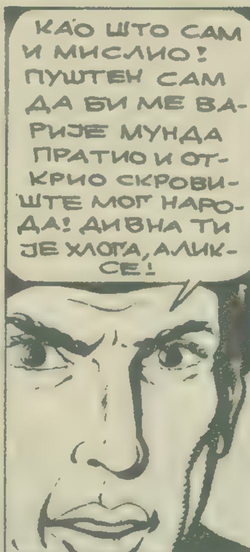

АПОЛОН СЕ СВЕТИ

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ПРОСТО ОСЕЋАМ ДА МОРАМ ДА ПОТРАЖИМ БАЦУ... ДА СЕ ДОБРО ИЗМАКЉАМО!
ТО ЈЕ СТРАВИЧНО! ЗАР НЕ МОЖЕШ ДА ПРИГУШИШ СВОЈЕ ЗВЕРСКЕ ЖЕЉЕ!

ВАЉДА ТИ ЈЕ ЈАЧИ МОЗАК ОД ТЕЛА!
МИСЛИШ?

ДА! МОЗАК УПРАВЉА СВИМ ТЕЛЕСНИМ ПОКРЕТИМА!
КО БИ РЕК'О!

ТРЕБА САМО ДА НАРЕДИШ СВОМ ТЕЛУ ДА НЕ УДАРА БАЦУ!
?

ПОТРУДИ СЕ ДА ТИ ТЕЛО ПОСЛУША ГЛАВУ!
ДА... СВАКАКО, ОЛИВИЦЕ!

?
?
?
ДУМ
ТРАС

ХА! ХА! НЕШТО САМ ОТКРИО!
?

?
?
МОЈЕ ПРОКЛЕТО ТЕЛО МАЛО ЈЕ ПОТЕШКО НА УШИМА!
10-30
BUD SAGENDORF

УЧИТЕЉИЦА ЛЕПОТЕ

Пикасов недовршени по

Чувеној збирци од двадесет и седам Хелениних портрета припада и овај надреалистични. И на овом је потпис славан: Салвадор Дали.

Модиљани, Брак, Миро, Матис, Пикасо... само су неки од славних које је могла да уброји у своје пријатеље и чија су платна прекривала сваки сантиметар огромног тавана њене куће, претвореног у изложбени салон.

Просторије луксузне троспратнице у отменој њујоршкој Петој авенији чувале су у витринама све оне предмете које је власница с љубављу годинама скупљала.

Неколико соба на последњем спрату претворено је у изложбени простор за једну од највећих колекција лутака и намештаја за лутке из свих крајева света. Хоби, али много више од тога и покушај да се надокнади све оно што детињство проведено у сиромаштву и без играчака није могло да пружи.

Париско боравиште красила је скупоцена збирка статуа и ваза од жада.

За све то — по кућа у две светске метрополе, скупоцене слике, антиквитети, збирке и славни пријатељи — изборила се у животу посвећеном лепоти жена.

КАДА ЈЕ ДЕВЕТНАЕСТОГОДИШЊА ХЕЛЕНА РУБИНШТАЈН КРЕНУЛА НА ДУГО ПУТОВАЊЕ ПРЕКО ОКЕАНА, У ПЛАТНЕНОЈ ТОРБИ НОСИЛА ЈЕ СВА СВОЈА ДОБРА: ОНО МАЛО ХАЉИНА ШТО ЈЕ ИМАЛА, НЕКОЛИКО ОМИЉЕНИХ КЊИГА И ЈЕДНУ ТЕГЛИЦУ С ПОМАДОМ. ТА СТАКЛЕНА ПОСУДИЦА ИЗМЕНИЋЕ ЈОЈ ЖИВОТ...

ЗА СТОЛОМ ЈЕДНОМ ДНЕВНО

Хелена Рубинштајн рођена је у сиромашној четврти Кракова 1870. године, у породици пољских Јевреја у којој је после ње на свет дошло још много сестара.

Сећање на детињство и праву младост призива мучне слике из свих оних година у којима је свако јутро доносило исто питање: хоће ли се данас јести? Једно је увек било сигурно — сто се у породици Рубинштајн поставља само једном за 24 сата.

Уз помоћ пријатеља Хелена успева да се упише на медицински факултет у Цириху, али мирис дезинфекционих средстава толико јој је неподношљив да напушта студије. Враћа се у родитељски дом, са мало изгледа да ће јој се живот разликовати од тегобног животарења њене породице, све док једног дана није стигло писмо од ујака и позив да дође код њега у Аустралију.

На дуго путовање ова изузетно самостална деветнаестогодишња девојка понела је све што је имала — платнену торбу са оно мало личних ствари и непоколебљиву вољу да у далекој земљи измени свој живот. Да није било бакиног поклона, та одлучност истрошила би се у ограниченим могућностима које је ујаков ранч пружао.

Првих дана млада Хелена упознаје ранч и раднике на њему. Већину су чиниле жене, углавном младе, али потамнелих и огрубелих лица, непрекидно изложених сунцу. Оне су је подстакле да са дна торбе извади бакину помаду.

ТЕГЛИЦЕ, АЛИ НЕ И ТАЈНЕ

Месеци су пролазили, а младе раднице су сваког јутра стајале пред огледалом и са неверицом гледале у сопствени образ, у кожу, која је постајала све светлија и мекша, у боре које су временом губиле своју оштрину. Све више жена и то не само оних са ранча, тражиле су чаробну помаду младе дошљакиње. Потражња је постала толика да су, сада сваке недеље, из

ХЕРКУЛ СА ПЕТ СРЦА

РОЂАК АМЕРИЧКОГ ПРЕДСЕДНИКА КАРТЕРА ХЈУ КАРТЕР — ДУХОВИТ ЧОВЕК И ШАЉИВЦИЈА — ЈОШ 1947. ГОДИНЕ ПОЧЕО ЈЕ ДА ГАЈИ КИШНЕ ГЛИСТЕ У ВРТУ ЈЕДНЕ НАПУШТЕНЕ ПОРОДИЧНЕ ЗГРАДЕ. ДАНАС ЈЕ ОН САМО ЈЕДАН ОД МНОГИХ КОЈИ СЕ СВЕСРДНО БАВЕ ВЕРМИКУЛТУРОМ. ПОСТАЛА ЈЕ ТО ЧИТАВА ИНДУСТРИЈА СА ГОДИШЊИМ ОБРТОМ У ВРЕДНОСТИ ОД 4 МИЛИЈАРДЕ И 250 МИЛИОНА СТАРИХ ДИНАРА — САМО У КАЛИФОРНИЈИ.

Кишна глиста се данас цени из два разлога: веома је погодна као мамац у спортском риболову, а еколози је сматрају привредним Херкулом. Она је, наиме, веома сигуран, јефтин и неуморан земљорадник, прави плуг. Има изузетно сложен пробавни апарат који троши органске отпатке, а њену свечану трпезу сачињавају: талог од кафе, коре од банане, вода из сливника. Излучине су јој једно од најбољих природних ђубрива за које се зна, богате нитратима, фосфатима и калијумом. И сама је изврсна храна за живину и остале домаће животиње јер садржи 70% протеина.

Плодни »унисенс«

Она је, у ствари, „унисекс" биће, хермафродит који се — пошто јој самооплодња не полази за руком — пари са сродницима, а затим полаже јајашца из којих се после 3 до 4 недеље излеже потомство, у просеку 4 принове по јајету. Установљено је да у нормалним условима живота 2 хиљаде одраслих кишних глиста, у периоду од годину дана, могу да произведу преко милион јединки.

Неко је сигурно већ помислио да је за бављење вермикултуром довољна лопата и канта воде. Међутим, није тако. Гајење кишних глиста, поготово оних квалитетнијих које се и траже, захтева пажњу и труд као и гајење било које врсте животиња, с том разликом што кишна глиста ипак не оболева ни од какве болести. Догоди се једино да буду жртве тровања протеинима, и то у случајевима кад нису довољно ферментисани па се укиселе и почну да испаравају. Ако се жели добар ефекат узгоја, леје морају увек да буду чисте, заштићене од хладноће и прејаке жеге. Наравно треба их заштитити и од грабљивица: кртица, змија и жаба. Пажљиво се морају сакупљати.

Има више хиљада врста ових гмизаваца, укључујући и аустралијску глисту која може да нарасте преко три метра, а живи у муљу. За интензиван узгој у комерцијалне сврхе, користе се само две врсте за које је карактеристично да имају јак стомак којим мељу храну, пет „срца" и карактеристично сегментирано свиленкасто тело.

На узгајиштима, „сетва" се обавља само једном месечно. Раније се то радило ручно, али сад постоје машине са мрежастим цилиндрима који врше селекцију према величини. Вредност товара се одређује према тежини хиљаду комада.

Кишне глисте и пужеви заједничким радом доприносе побољшању квалитета земљишта, а то је врло важно јер се у домаћем вртларству, као и у пољопривреди уопште, све више препоручују природна ђубрива. Једна фирма у близини Лондона већ 17 година узастопце узгаја, на преко три хектара, цвеће и поврће без лопате и плуга — кишне глисте ситне и оплемењују земљиште.

Опасни црвендаћи

Претварање отпадака у богати хумус, уз помоћ кишне глисте, пракса је коју је 1970. године започео Немац Карл Кланк (тренутно живи и ради у Канади). Данас његови пулени прождиру 20 тона

...ортрет

Лик Хелене овековечила је ничица чувеног француског сликара Рау ла Дифија, сликара прозрачних акварела и духовитих цртежа

Мелбурна за Краков одлазила писма са истим захтевом — потребна је нова количина. Као одговор на њих преко океана су стизале бакине теглице. Теглице, али не и рецепт. Непопустљива старица тврдоглаво је одбијала да открије тајну своје помаде

Пуне две године трајало је натезање између баке и унуке, све док једног дана старица није најзад попустила. Овога пута са последњом испоруком помаде океан је превалио и мистериозни рецепт.

Гостовање Хелен Портер Мичел, у свету познатије као Нели Мелба, млада Пољакиња није хтела да пропусти. Не само да би и сама чула славну певачицу. То вече у мелбурншкој опери за Хелену је било судбоносно.

Знала је да бољег емисара за поруку лепоте спаковане у стаклену теглицу од ове жене нема. Било је то лице у које су из вечери у вече с дивљењем гледале хиљаде посетиоца у оперским кућама широм Европе и Америке.

Захваљујући вештој реклами, Хелена је почела да доживљава све веће успехе. Први салон отворила је 1902. године у Мелбурну. Само осам година касније, 1910, у једној од најотменијих лондонских улица, Мејферу, посао улепшавања жена водила је у двадесет соба зграде која је некада припадала лорду Солзберију. Париз је филијалу добио две године касније, а 1917. Хелена креће на још дужи пут — у само срце Њујорка. И све до своје смрти, 1965. године, суверено је и сигурно управљала пословима у којима су се годишње обртале милијарде.

Чудесну бакину помаду сменили су многобројни кремови, лосиони и емулзије — сада резултат рада читавог тима стручњака.

ОЖЕНИО — ТЕСТАМЕНТ

Па ако, када се говори о њеном пословном животу и успеху, много тога заслужује епитет чудесног, приватни живот ове жене, која је постала оличење савременог култа неговања лепоте, много је мање живописан.

„Мадам" готово да није спавала. У оним ретким тренуцима када су јој обавезе допуштале краћи одмор исцрпљеност је била толика да је морала да прибегава пилули за спавање коју би неки пут растворила у кафи. Али, пилула за неколико часова предаха није довољна да се цех успеха подмири. Први брак са америчким новинарем Титусом завршио се разводом 1932. године. У тој вези рођено је двоје деце.

Седам година касније, у поодмаклој шездесет и шестој, Хелена је још једном стала пред олтар. Њен изабраник, Рус племићког порекла по имену Гурели, млађи је од своје младе читавих двадесет година. Када јој је неко једном приликом у лице рекао оно што се говоркало — да се пропали племић оженио не њом, него њеним тестаментом, хладно је одговорила:

— Добро. Приредићу му сахрану која ће вредети милијарде.

БЕЗ ПОТПИСА

Године 1958. Хелена је испунила обећање. Сахранила је свог мужа са сјајем и помпом достојном племића. Тог истог дана могли су је видети на састанку са пријатељицом који је одавно био утврђен. У животу „праве пословне жене" састанци се никада не пропуштају...

Пошто је милионе жена научила како да се брину о свом лицу, одлучила је да сопствено повери кичицама познатих сликара. Чувеној збирци од 27 Хелениних портрета никада није прикључено и платно са потписом славног Пикаса. Позадина приче о потпису који никада није исписан, годинама се, са несмањеним жаром, препричавала у оном делу уметничког и монденског света који је увек жељан сензације.

— Чему журба? И ви и ја имамо пред собом довољно времена.

Иза ове фразе којом је Пикасо увек одговарао на непрекидна Хеленина пожуривања, крије се, површно гледано, грамзивост једног и штедљивост другог, али много вероватније — сукоб две непопустљиве воље.

Почело је тако што је сликар хтео да од свог богатог модела извуче што више, а модел, опет, да изда што мање пара. Преговори су се одуговлачили, а до споразума о цени никако није долазило. Цена је најзад утврђена, али је онда уследила друга рунда исцрпљујућег натезања. Пикасо је тражио да предујам буде раван половини установљене цене — Рубинштајнова је пристајала на неку минималну своту.

Пикасо одлази у студио, баца на папир неколико потеза оловком и односи ову скицу својој пријатељици. Сличност је запањујућа, а сликар убеђен да ће модел сада попустити.

Хелена не попушта. Диви се слици, хвали умеће и на поновљени захтев да се сума предујма повећа у руке уметника ставља — шаку ситниша.

Не предаје се ни Пикасо. Враћа се у студио, додаје два-три потеза и поново се појављује пред штедљивим моделом који га и овога пута награђује врло шкрто.

Чаркање и пријатељско надмудривање настављало се месецима, па годинама. Портрет је тако напредовао брзином пужа и у тренутку смрти Хелене Рубинштајн, још није био довршен..

М. И

отпадних материја недељно, производећи истовремено одговарајућу количину излучина које овај меша са тресетом и песком и продаје као најбоље ђубриво.

У Јапану, где су индустријски оци осетљиви на проблем загађивања околине, једна фирма је уговорила цену за 250 тона кишних глиста за уништење целулозних отпадака које су их досад коштале око 800 милиона старих динара годишње. Уколико не дође до најезде великог црвендаћа, птице за коју је кишна глиста изузетна посластица, продаја ђубрива ће покрити улог већ почетком друге године.

Општина Лос Анђелес је, пробе ради, послала седам и по тона пресованих отпадака на једну фарму кишних глиста. За мање од месец дана, отприлике ових јединки почистиле су све. За других десет тона разних отпадака утрошиле су нешто више времена — 78 дана. Значи треба им само дати времена да би прождрле све што се назива отпацима, чак и стакло, пластику, метал и гуму.

Израчунато је да би „екипа" кишних глиста, потребна да обради 150 тона отпадака дневно, коштала око 2 милијарде и 500 милиона старих динара, с тим што би за годину дана произвеле 18 хиљада тона ђубрива и 250 тона подмлатка.

Не треба се дакле чудити што поједини еколози већ сањају огромну, јединствену депонију свега што може да загади околину, препуштену бризи подземног Херкула — тој малој „бедној" кишној глисти.

Д. В.

МИКРОЕЛЕМЕНТИ И АПЕТИТ

Професор др Хенкин са Националног института за срце и плућа, у САД, ставио је под сумњу међу лекарима распрострањено мишљење да је слаб апетит код многе деце само психолошка појава. Изучавање састава косе, узете од седамдесет петоро такве деце, показала је да је садржај цинка мањи него у коси здраве деце. Др Хенкин је то проверио и експериментом: у току више месеци он је у исхрану својих малих пацијената укључивао мало веће количине џигерице, бубрега и других јела, богатијих цинком. После тога, апетит те деце се видно поправљао. Међутим, недостатак цинка, по мишљењу др Хенкина, није једини узрок слабог апетита. Он се може погоршати и при недовољним количинама других микроелемената, на пример бакра и никла, што увек треба утврдити одговарајућим анализама

У ЗАЈЕДНИЦИ СА ИЗДАВАЧКИМ ЗАВОДОМ »ЈУГОСЛАВИЈА«, ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК ЈЕ ПРИПРЕМИО ЗА ВАС

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА НОВУ ГОДИНУ!

Капетан Смола

16

Капетан Гугуленце

То је прва целна књига за децу, ликовно богато опремљена а намењена најмлађим читаоцима. Двадесет четири књижице одштампане на финој хартији, све у боји, чине целину под називом

БИБЛИОТЕКА „МАЛИШАН"

- ПУСТОЛОВИНЕ МЕДЕ ПЕДИНГТОНА УСКОРО И НА ТЕЛЕВИЗИЈИ!
- БИБЛИОТЕКА »МАЛИШАН« СЕРАДОВАЋЕ СВАКО ДЕТЕ

ВЕЛИКИ ПОПУСТ

Књижарска цена комплета износи 432 динара, а преко „Политикиног забавника" само 324 динара. Попуните наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: „Политикин забавник", Македонска 29, 11000 Београд, поштански фах 124. Књиге ћете платити поштару кад вам их донесе!

ЋИРИЛИЧНО ИЗДАЊЕ

КАПЕТАН ГУГУЛЕНЦЕ И ЊЕГОВА ДРУЖИНА:

1. Капетан Гугуленце налази рубин
2. Капетан Гугуленце и ковчег с благом
3. Капетан Гугуленце опрема нови брод
4. Капетан Гугуленце и слон

НЕОБИЧНИ ДОЖИВЉАЈИ КРАЉА ПРАСКАЛА И ЊЕГОВОГ ПАЖА СТАНКА ЧАРАПАНКА:

1. Станко Чарапанко и цинопески цин
2. Станко Чарапанко и флодолопос
3. Станко Чарапанко и Викиншки Змај
4. Станко Чарапанко и вештица Друсила

НАЈЛЕПШЕ БАЈКЕ:

1. Црвенкапа — Три прасета
2. Девојчица и три медведа — Храбри кројач
3. Пепељуга — Ђипало Рипало
4. Аладинова чаробна лампа — Златокоса

ПУСТОЛОВИНЕ МЕДЕ ПЕДИНГТОНА:

1. Меда звани Педингтон на железничкој станици
2. Меда звани Педингтон у купатилу
3. Меда звани Педингтон уређује собу
4. Меда звани Педингтон у кухињи
5. Меда звани Педингтон у куповини
6. Меда звани Педингтон на такмичењу
7. Меда звани Педингтон као мајстор
8. Меда звани Педингтон слави рођендан

ПРИЧЕ О ЖИВОТИЊАМА:

1. Поштар Пера Звиждукало
2. Мајстор Лале и велосипед
3. Дружина Меде Медића
4. Породица Козлић

„Политикин Забавник"
Македонска 29 11000 Београд

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем ПОУЗЕЋЕМ (плаћање поштару приликом преузимања књига)

Библиотека „МАЛИШАН", ћирилицом, уз попуст од 25% по цени од 324 динара.

____
(Име и презиме)

____
(Место, улица и број)

____
(Својеручан потпис купца)

ИЗ ПРОШЛОСТИ ТАЈНЕ СЛУЖБЕ

САМОУБИЦА ИЗ БЕЧА

ГЕНЕРАЛ ФОН ГИЗЛ ПОСТАВИО ЈЕ МАЈОРА АЛФРЕДА РЕДЛА ЗА ШЕФА ОДЕЉЕЊА ЗА ШПИЈУНАЖУ И КОНТРАШПИЈУНАЖУ СЛУЖБЕ »КУНДШАФТС ШТЕЛЕ«. ТАКО ЈЕ ПОЧЕЛА КАРИЈЕРА ЈЕДНЕ ОД НАЈМАРКАНТНИЈИХ ФИГУРА СВЕТА ШПИЈУНАЖЕ, СВЕ ДОК СИТНА НЕПАЖЊА НИЈЕ ДОВЕЛА ДО НЕОЧЕКИВАНОГ ОТКРИЋА.

Необично брз успон у војној служби Алфред Редл дугује изванредним интелектуалним способностима, чврстини воље и марљивости на послу. На новом месту, на коме се нашао 1900. године захваљујући поверењу генерала фон Гизла, блистави мајоров интелект дошао је до пуног израза. Његови успеси су били бројни. Хватао је најопасније шпијуне, добављао најстроже чуване тајне непријатеља. Једном речју, Алфред Редл је препородио рад КШ.

ЛОВ НА НЕПОЗНАТОГ

Генерал фон Гизл је, 1905, премештен у Праг и са собом је, као начелника штаба, повео сада пуковника Алфреда Редла.

Дана 2. марта 1913. у аустроугарском Црном кабинету су отворена два сумњива писма. Адреса: Опера плац 13, Пост рестант. Главна пошта, Беч. Садржај: четрнаест хиљада круна, без иједног написаног слова.

Максимилијан Ронге, наследник Редлов, одлучио је да чека. Писма су враћена, а пошта је повезана звоном са оближњом полицијском станицом. Када се појави прималац и подигне их, даће се сигнал агентима.

Дани су пролазили. Писма су стајала на полицама поште. Десет дана, двадесет, тридесет... И када је свима пажња попустила, осамдесет трећег дана, у суботу после подне, 24 маја, звоно се пробуди и агенти јурнуше ка пошти. Лов је почињао...

Али, стигли су само да виде како се један такси удаљава. Стајали су, збуњени и разочарани.

Ипак, срећа није окренула леђа прогонитељима. Исти такси се, мало затим, вратио на своју станицу пред поштом. Агенти су открили да је човек који се возио на задњем седишту изгубио навлаку за перорез.

— Будите љубазни, реците нам где сте одвезли нашег пријатеља? — питао је агент са осмехом таксисту.

— У кафану „Кајзерхоф“.

Кафана је била скоро празна. Пред вратима је стајао други такси.

У овом послу, мада се уложи огроман труд да се сведе на најмању меру — случај — често, има одлучујућу улогу.

— Да, пре пола сата сам једног господина одвезао до хотела „Кломзер“ — рече други таксиста.

Обруч се полако стезао. Непознати је био ту, надохват руке.

У луксузном хотелу „Кломзер“ портир се, када угледа исправе агента, снисходљиво насмеши.

— Будите љубазни, покажите ову навлаку гостима који су стигли у хотел за последњих пола сата.

— Ох, било их је само неколико. Из собе 11, 21 и 1.

Агенти се повукоше.

Када елегантни господин предаде кључ, портир, са блиставим и празним осмехом који од њега захтева служба, упита:

— Пардон, господине, нисте ли Ви заборавили навлаку за перорез?

Човек се тренутак колебао.

— Да, то је моја навлака. Хвала Вам — промрља и журно се удаљи.

Један од агената крену за њим. Други приђе портиру.

— Ко је овај господин?

— Пуковник Алфред Редл, начелник штаба Осмог армијског корпуса у Прагу.

ОФИЦИРИ СМО, ГОСПОДО!

Када изненађење прође, обавештајни официри схватише бездан у који их је суновратио Алфред Редл. Све најстроже чуване тајне Монархије биле су њему доступне, он их је чувао од других. Као маљем, у трену, беше здробљена слава његових успеха.

Истрага у његовом стану у Прагу открила је издају великих размера. Огромна количина ископираних докумената, мапа, шифри, писама, фотографија, тајних војних наређења, планова за мобилизацију, извештаја о стању на путевима и железницама. Овај човек је продао своју земљу. Алфред Редл, то се открило, десет година је био водећи руски инострани шпијун.

Редл је приметио да га прате. Њему, искусном организатору тајне службе, није могла да промакне оваква ситница.

У 23,30 часова Редл се вратио у хотел.

— Знам због чега сте дошли, господо. Пишем опроштајна писма.

— Потребно је да кажете, господине пуковниче, о природи, далекосежности и дужини трајања Ваше... активности.

На полутабаку, на столу, остала је исписана порука онима који су му толико веровали — врховима аустроугарске војске:

„Лакомисленост и страст су ме уништили. Молите се за мене. Својим животом искупљујем своје грехе.

После пола сата, без куцања, врата његове собе се отворише. У собу су ушла четири официра у службеним униформама. Редл је седео за столом и писао. Лагано, у тишини, устаде и поклони се.

— Све што желите, наћи ћете у моме стану у Прагу. А сада, ви сте официри, разумећете. Збогом, господо.

После петнаест минута из собе број један прасну хитац. Алфред Редл се простремио пред огледалом.

1,15 часова. Сада ћу умрети. Молим вас, немојте дозволити да се моје тело сецира. Молите се за мене.“

Било је предвечерје првог светског рата. Аустро-Угарска, тамница народа, хитала је у сусрет својој пропасти.

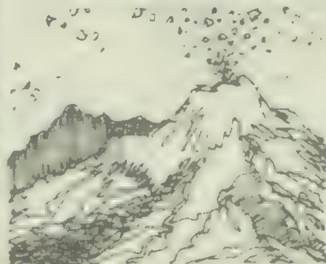
P. J.

ДВОСТРУКИ ШПИЈУН

Мада је свака обавештајна служба усмерена да неутралише деловање туђих шпијуна и прикупи што више података о могућем непријатељу, она исто тако спроводи ригорозну контролу сопствених редова, због страшних последица које изазива присуство двоструког шпијуна.

Разумљива је онда тежња шефова обавештајних служби да по сваку цену заврбују или убаце шпијуне у табор непријатеља. Ако се то постигне, а двоструки шпијун још постане шеф непријатељске службе, његова вредност је неизмерна, а цена огромна. Управо је то руска служба „Охрана“ постигла са пуковником Алфредом Редлом, шефом аустроугарске обавештајне службе.

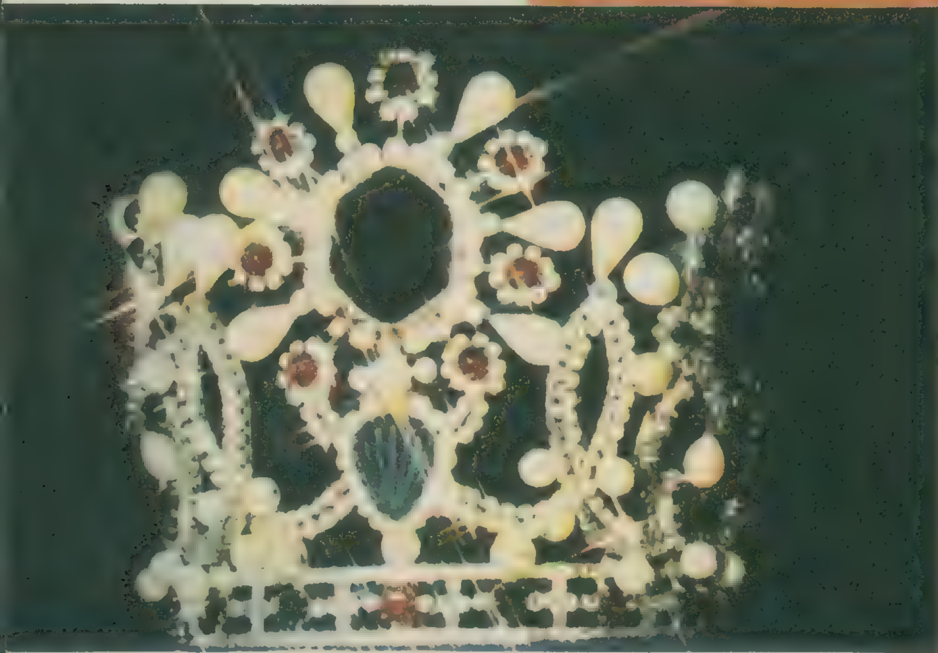
ВУЛКАНИ МЕЊАЈУ КЛИМУ?

Анализирајући вулканску прашину, подигнуту са морског дна, амерички научници су открили да су се последњих два милиона година периоди већих и брзих промена у клими подударали са наглим активирањем вулкана. Они сматрају да активност вулкана и у будућности може да изазове климатске промене у трајању 10 до 100 година, до којих може доћи сваких 1000 година. Међутим, повезаност између великих вулканских ерупција и временских прилика је веома сложен феномен. Вулканске честице не само да одбијају сунчеве зраке, изазивајући тако опадање температуре, него — под извесним околностима — спречавају и расипање у космички простор инфрацрвених (топлотних) зрака са површине Земље и самим тим доприносе њеном загревању. Ипак, Национална управа за аеронаутику и истраживање космоса САД (НАСА) дошла је до закључка да веће количине вулканске прашине изазивају хлађење Земљине површине.

МИЛИЈАРДЕ

»Санси«, дијамант са једне од славних круна, пропутовао је кроз векове, променио бројне власнике, једног човека стајао живота и на крају завршио на глави која није ни владарска, ни мушка...

КРУНА ФАРАХ ДИБЕ — Јувелирска кућа Ван Клев и Арпел држи имена својих угледних клијената у тајности. Једини изузетак направљен је у случају круне Фарах Дибе. Пре него што се одлучила за један, специјално формирана комисија фирме пажљиво је разгледала педесет поднетих нацрта за изглед круне коју ће понети млада владарка. Ниједан од прескупих каменова који су на крају утиснути у дијадему није смео да се изнесе из Ирана, па је тако Пјер Арпел за осам месеци, колико је трајала израда сада славне круне, направио најмање тридесет летова на релацији Париз — Техеран. На дан крунисања на глави Фарах Дибе засветлуцало је 1469 дијаманата, 36 смарагда, 105 бисера и 36 рубина.

С краљевских глава круне су данас прешле у музејске збирке, цркве, подземне сефове банака, приватне колекције. Човек са круном некада је представљао бога на Земљи, изнад кога је стајао само онај други, на небу. У неким случајевима ни он. Овај, његов земаљски изасланик много је непосредније управљао животима својих поданика, доносио им мир или рат, беду или напредак.

Чин крунисања одвијао се по строго утврђеним ритуалима, праћен помпом и сјајем који су одговарали судбоносном тренутку. Највиши представник цркве, а касније и државе, стављао је владару круну на главу, симбол моћи и власти.

Само је Наполеон I сам себе

крунисао. Човек који је сањао да освоји цео свет желео је да том свету покаже како над њим не стоји баш нико. Сурова руска зима прогутала је војску освајача, а с њом заувек однела и његову круну од златног ловоровог лишћа.

Музеј у Лувру чува круну Луја XV који је живео у време када су краљеви још били прави. Чува и причу о дијаманту кога сада на њој нема. Једну од многих прича исплетених око славних драгуља са славне круне.

Историја овог педесет четворокаратног дијаманта почиње у Индији. Ту је нађен, обрађен, а затим караванским путевима који воде на Запад кренуо у свет. Године 1570. у Цариграду га купује човек по којем је и добио име — француски амбасадор у Турској Санси. По повратку у домовину, амбасадор га „позајмљује“

КЛЕОПАТРИНА КРУНА — Сем приче о њеном изузетном животу, време је сачувало и круну владарке због које је један император изгубио царство и живот. Круна је израђена од дукатног злата и њену вредност немогуће је проценити.

КРУНА КАРЛА V — Од круне Карла V, ремек-дела четрнаестовековног јувелирског умећа, остала је само завршена копија. Следећи Карло по реду, онај шести, продао је оригинал.

ТАЈЛАНДСКА КРАЉЕВСКА КРУНА — Израђена је од масивног злата, а њени творци инспирисали су се хиндуистичком религијом. Њен облик симболична је представа света, каквим га ова религија слика.

КРУНА ГЕРМАНСКОГ СВЕТОГ РИМСКОГ ЦАРСТВА — Најчуванији предмет Бечког музеја је круна израђена 962. године за императора Отона Великог. Украсни детаљи на круни инспирисани су византијском уметношћу.

КИАНСКА КРУНА — Један од сефова Иранске националне банке чува и кианску круну израђену 1796. године. Краси је 1796 бисера и укупно 2549 примерака осталог драгог камења.

НА ГЛАВАМА

КРУНА ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ — Израђена је 1838. године за крунисање енглеске краљице Викторије. Њом је крунисана садашња краљица Елизабета II, а требало би да је после ње понесе и престолонаследник Чарлс. Краси је 3250 комада драгог камења — ту су два чувена дијаманта „афричке звезде", ништа мање славан рубин Црног принца и сафир династије Стјуарт.

КРУНА „ПАУНА" Изграђена је по налогу Резе Пахлавија, оца садашњег иранског шаха, за церемонију његовог крунисања 1926. године. Строги ирански закон допустио је садашњем шаху да је понесе тек пошто је и сам добио мушког наследника, а дете напунило седам година. Скупи симбол своје владарске моћи шах је скупо платио — морао је да се одрекне жене коју је волео.

КРУНА ИВАНА ГРОЗНОГ — Владар који је у историју ушао под надимком „Грозни" први је крунисани руски цар. Године 1547. на његовој глави засијала је ова круна украшена рубинима, перлама и топазима.

КРУНА ЛУЈА XV — Круни овог владара, сада експонату музеја у Лувру, недостаје дијамант „санси". Прича о камену кога сада нема необична је и једног човека стајала је живота.

краљу Анрију III. Противуслута је сасвим краљевска — Сансија именује заповедником пука од 12 хиљада шведских најамника.

Неспособног да влада, Анрија III убијају, а на престо долази Анри од Наваре. Заповеднику пука припада нова дужност — бављење финансијама краљевства.

Посао којим се сада бавио пружао му је најбољи увид у финансијско стање краљевине, а како је оно било далеко од сјајног, Санси одлучује да скупоцени камен пошаље из земље. Иако је за тај задатак изабрао изузетно оданог слугу, вест је, и поред свих предострожности, некако процурила у јавност.

Носиоца драгог камена су пресрели, претражили, а како ништа нису нашли — на крају и убили. Санси одмах креће на место убиства. Као што је очекивао, слуга га није издао. Јер када су јадника распорили утробу, из крваве масе засијао је камен који га је стајао живота.

До круне Луја XV дијамант је још дуго имао да путује. Забринут за његову сигурност, власник га шаље свом брату, у то доба амбасадору у Лондону. Ту га, уз краљевски галантну цену, купује енглеска краљица Елизабета, а од ње наслеђује Чарлс I.

Када су Чарлса притисле новчане бриге, „санси" из Енглеске путује у Холандију свом новом власнику, једном довољно богатом војводи. Он га, опет, продаје француском кардиналу Мазарену, за кога историја каже, а његова збирка од деветнаест дијаманата потврђује, да је светлуцаво камење волео више од света.

Како на последње путовање није могао да понесе и колекцију, он је на самрти, каже даље прича, завештава Лују XIV у жељи да се тако искупи за неке грехе према свом земаљском владару. Краљ је при погледу на поклон заборавио на пропусте „грешног кардинала" и, сав срећан, нових деветнаест прикључио својој чувеној збирци од око хиљаду драгих каменова.

Круну и дијамант наследио је следећи Луј, Петнаести. Шеснаестом је револуција 1793. године сем круне скинула и главу. Ту се славном дијаманту губи траг, све до 1906. године. „Санси" више не краси краљевску а ни мушку главу. Купио га је у Паризу лорд Вилијам Волдроф Астор као поклон својој снахи која га је (вероватно врло пажљиво) прикачила за свој турбан.

М. И.

КРУНА СУПРУГЕ НАПОЛЕОНА III — Наполеону III не може се замерити да према својој жени није био царски галантан, уз мало резерве. Јер, иако је желео да и она понесе круну једнаку његовој, уз наруџбину је ишла и напомена — да она буде нешто мања.

ХИТ * СТРАНА

РИБЉА ЧОРБА

Вест о појави новог састава са необичним именом РИБЉА ЧОРБА, за који већ данас многи тврде да ће представљати најпријатније музичко изненађење у 1979. години, изазвала је велико интересовање љубитеља музике и стручњака. Састав је недавно издао свој први сингл.

Из разговора са члановима групе сазнали смо да њихов диско-првенац неће остати усамљен и да ускоро можемо очекивати нове нумере инвентивног стваралачког тандема Ђорђевић-Алексић. Групу сачињавају бивши члан СУНЦОКРЕТА и

РАНОГ МРАЗА Бора Ђорђевић, затим Рајко Којић, Мирослав Милатовић и некадашњи вођа састава СОС Миша Алексић.

»Ми посматрамо шта се дешава око нас и певамо о ономе што нам смета: о девојнама које би све дале да стигну на насловне стране, о заводницима са добрим колима и празном главом, о егоистима, о девојкама лакшег морала ... Сматрамо да смо ангажовани на нов начин и верујемо да ћемо имати подршку«, каже Бора Ђорђевић.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЛУТКА СА НАСЛОВНЕ СТРАНЕ

Музика и текст: Бора Ђорђевић
Изводи: РИБЉА ЧОРБА

Дајеш да те воле глумци,
режисери,
новинари, људи незнани и знани
појешће те брзо велеградске
звери
али ти ћеш бити на насловној
страни.

Статираћеш можда у понеком
филму
можда ћеш рекламу снимити за
Те Ве
мењаће те к'о што размењују
речи
иза твојих леђа причаће вицеве.

Сви воле твоје идеалне мере
трпећеш старачке руке на себи
али то је део твоје каријере
па зашто онда отрпела не би.

Славни фотограф секси магазина
сликаће своје уметничко дело
незрели клинци отворених уста
гледаће твоје младо, голо тело.

Ти си савршенство без мане
ти си део војничких снова
ти си лутка са насловне стране
и треба ти лова.

МАРЈАН МИШЕ

МАРЈАН МИШЕ, певач из Загреба, рођен у Београду, почео је да се бави музиком тек за време одслужења војног рока. Његов први наступ везан је за касарну у Пули. Шира публика чула га је тек на фестивалу МОЈ ПРВИ УСПЈЕХ који је одржан 1974. године у Славонском Броду. Прва награда публике и стручног жирија били су доказ Марјанових вокалних могућности и он тада доноси одлуку да се посвети несигурном, али примамљивом позиву певача.

Марјан Мише убрзо снима своју прву плочу, а стиже и позив за турнеју по Совјетском Савезу. Омладински фестивал у Суботици донео му је другу наград публике и Марјан снима још две сингл-плоче. На сплитском фестивалу прошле године певао композицију „Плови, плови бијели брод“ која брзо постаје хит.

У току ове године слушали смо његов хит „Шта ми вриједи што сам згодан“, са ОПАТИЈЕ 78, а композиција „Хеј, да ми је то што није“, са ЗАГРЕБА 78, још једном нас је уверила да је Марјан Мише потпуно сазрео као интерпретатор популарне музике.

* Читаоци јављају... *

ВЕСТИ ИЗ ОПОВА

Септембра 1976. године основана је рок-група ЗЛАТНИ ЗМАЈ. Група изводи песме које компонује професор Бранислав Симић. Он уједно пише и текстове. ЗЛАТНИ ЗМАЈ је до сада успешно наступао на неколико приредби, а имао је и самосталних концерата.

Чланови састава су: Горан Латовљев (бубњеви), Горан Лончарски (оргуље), Саша Мојса (соло-гитара и вокал) и Саша Новаковић (бас-гитара). Њихова адреса је: група ЗЛАТНИ ЗМАЈ, Бориса Кидрича 79, 26204 Опово.

Горан Стокић
Бориса Кидрича 64
26204 Опово
(хонорар 100 дин.)

БРАЈАН ФЕРИ

(BRYAN FERRY)

Крајем 1977. године БРАЈАН ФЕРИ је започео снимање свог соло-албума. Желео је мир и зато је изабрао студио у Монтреју, граду на Женевском језеру, у Швајцарској. Док је боравио у овом граду и напорно радио

на новој плочи, напустила га је вереница и отишла са Мик Џегером. Брајан је после тог догађаја пао у депресију, што се осећа и на новој плочи. „Млада се свукла“ (»The Bride Stripped Bare«) је портрет уметника у очајању и мада је само једна песма написана после тог догађаја, цела плоча звучи тмурно.

Као и увек, Брајан је и овога пута написао само неколико нових песама, док остали материјал представља обраду туђих композиција. Брајан је до сада увек успевао да за себе одабере праве нумере и да им удахне нову свежину. Сетимо се само његових хитова »Wonderful World«, »Smoke Gets in Your Eyes« или »Hard Rain«. На жалост, изгледа да му овога пута то није пошло за руком. Композиције Отиса Рединга, Ал Грина и Лу Рида нису у његовој верзији добиле ништа ново и једино песма „Исти стари блуз“ (»Same Old Blues«) од Џ. Кејла заслужује извесну пажњу. Ни изврсни студијски музичари који прате Ферија на овој плочи нису много помогли.

Брајан је недавно издао и један сингл, „Шта се дешава“ (»What Goes On«), у ствари, обраду старе песме групе ВЕЛВИТ АНДЕРГРАУНД. Плоча није постигла успех, а исту судбину многи проричу и албуму сниммљеном у Швајцарској.

РОРИ ГАЛАГЕР (RORI GALLAGER)

О РОРИЈУ ГАЛАГЕРУ дуго нисмо ништа писали. За ову паузу сам је крив јер две године није био активан. Недавно је, међутим, завршио снимање свог последњег албума „Фото-финиш" (»Photo Finish«) на којем је радио уз изузетне напоре. Наиме, читаву плочу снимио је три пута. Прво је све песме снимио у Америци и када је материјал већ био спреман за штампање, Рори је то забранио. Није био задовољан продукцијом. Вратио се у Лондон и поново снимио све изнова, али ни овога пута резултат га није обрадовао. Сматрао је да су аранжмани лоши и да их такве не сме објавити. Пословни људи из његове диско-куће нису више знали шта да раде. Трошкови су расли а Рори, и поред свих притисака, није дозвољавао да се плоча изда. Тада одлучује да покуша поново и у једном малом месту, крај Келна у СР Немачкој, са басистом Геријем Мекевојем и бившим бубњарем АЛЕКС ХАРВЕЈ БЕНДА, Тедом Мекенором, по трећи пут снима исте композиције. Најзад су сви били задовољни обављеним послом.

Плоча „Фото-финиш" је заиста изванредна. Рори поново свира у одличној форми. Песме су доста поједностављене и све звучи као на сцени. Нема компликованих аранжмана и непотребних ефеката па се стиче утисак да је плоча снимљена пре 15 година, на почетку Роријеве каријере. Једина разлика је у томе што је, изгледа, овај вансеријски гитариста, најзад одлучно да поново задобије позиције које је некада заузимао. Тренутно је на турнеји на којој промовише нову плочу. Публика га одушевљено прима и, по свој прилици, Рори ће поново изићи из заборава у који је већ био почео да пада.

ДР ФИЛГУД (DR. FEELGOOD)

Када је 1977. године Вилко Џонсон напустио састав ДР ФИЛГУД, многи су сматрали да ће то уједно бити и крај ове популарне групе. Вилко је био централна личност састава и њега је било тешко заменити. Када је Ли Брилој, певач групе, објавио да ће уместо Вилка гитару свирати потпуно непознати Џон Мајо и да је то млади музичар о коме ће се тек чути, нико га није схватио озбиљно. Сада, после више од годину дана, изгледа да су се речи Ли Брилеја обистиниле. ДР ФИЛГУД је управо издао нову плочу, шесту по реду, и од десет песама Џон Мајо је компоновао шест. „Приватна пракса" (»Private Practise«) је заиста изванредна плоча, што је посебно значајно ако се узме у обзир да су последње две плоче групе представљале право разочарање. „Приват на пракса" обилује духовитим решењима и сведочи о промени стила ове групе. То више нису чисти ритам и блуз, који су свирали до сада, већ се у музици осећају и примесе тешког рока.

Сингл који су издали у исто време кад и ЛП плочу, „Код доктора" (»Down at the Doctor«), такође је изванредан и одмах по изласку доспео је на све топ-листе. Очигледно да је група ДР ФИЛГУД на време схватила да су промене неизбежне. Новине које су увели освежиле су њихову музику и поново су освојили публику која им је у последње време почела окретати леђа.

Берза плоча

Продајем одлично очуване, оригиналне ЛП плоче: »Wake of the Blood« (GRATEFUL DEAD), »Wallace Collection« (WALLACE COLLECTION) и »Hanibal« (HANIBAL).

Зоран Миловановић
Дожа Ђерђа 11/II-41
21000 Нови Сад
(телефон: 021/23853)

За ЛП плоче „Шта би дао да си на мом мјесту", „Ето баш хоћу" (БИЈЕЛО ДУГМЕ), „Улазак у харем" (СМАК) и »Love Me for a Reason« (THE OSMONDS) дајем 107 бројева „Политикиног забавника" и 10 бројева „Темпа".

Самир Фишековић
VI пролетерске
бригаде 3/5
71000 Сарајево

Продајем или мијењам велики број сингл-плоча наших и страних пјевача и група.

Перица Јокић
с. Пешца
84300 Иванград

НАША КАРИКАТУРА

PATTI SMITH

ТОП-ЛИСТЕ

НОВЕМБАР 1978.

ДОМАЋА

1. СУТРА ИМАМ ПРАЗАН СТАН — Оливер Мандић
2. КЉУЧ ЖИВОТА — Оливер Драгојевић
3. КАЖИ МИ КАКО ДА ТЕ ЗОВЕМ — Мики Јевремовић
4. НАЈЛЕПША СИ — Томислав Ивчић
5. ШТА ЈЕ ОСТАЛО ОД ЉУБАВИ — Тереза Кесовија
6. ХЕЈ, ДА МИ ЈЕ ТО ШТО НИЈЕ — Марјан Мише

7. ТАЛАСНА ДУЖИНА — Леб и сол
8. АНА — Сребрна крила
9. БУДИ ДОБРА ДО ОКТОБРА — Сеид Мемић Вајта
10. КАРАКАС — Драго Млинарец

СТРАНА

1. MEXICAN GIRL — Smokie
2. GREASE — Frankie Valli
3. DREADLOCK HOLIDAY — 10 CC

4. SUMMER NIGHTS — Olivia Newton John / John Travolta
5. KISS YOU ALL OVER — Exile

6. SUMMER NIGHT CITY — Abba
7. DON'T LOOK BACK — Boston
8. YOU MAKE ME FEEL — Sylvester
9. THREE TIMES A LADY — Commodores
0. HONG KONG GARDEN — Saouxsie & the Banshees

Цицин кутак

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

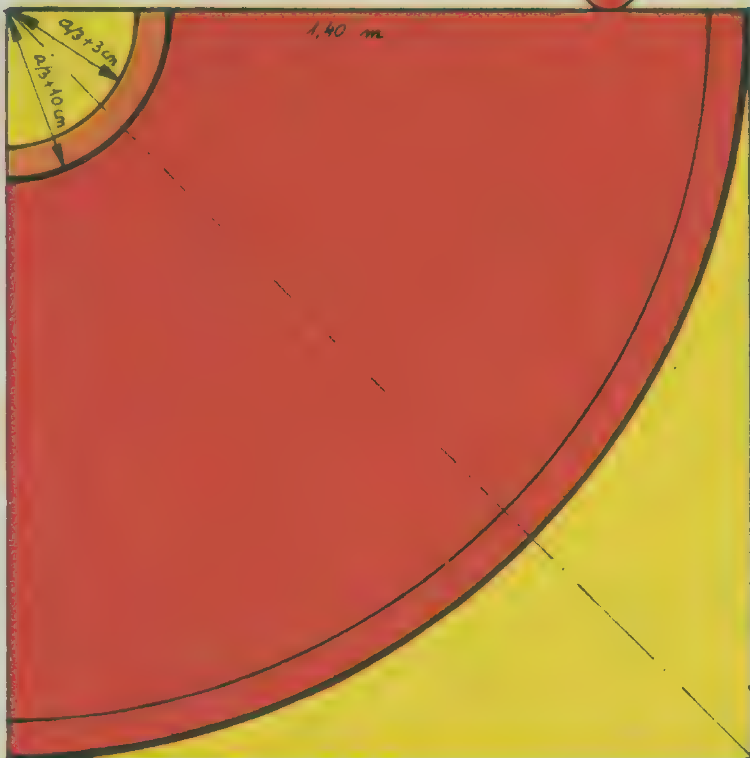
НОВОГОДИШЊА ХАЉИНА

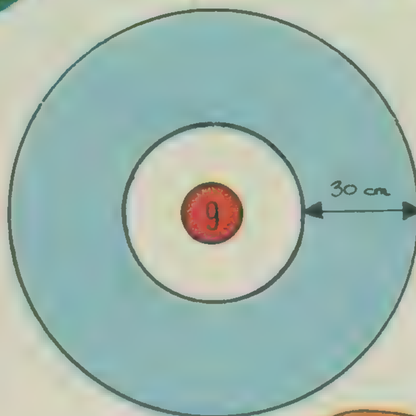
У овом броју предлажемо вам да сашијете хаљину за дочек Нове године и друге свечане прилике. Потребно вам је 2,70 м танког, лепршавог материјала дупле ширине.

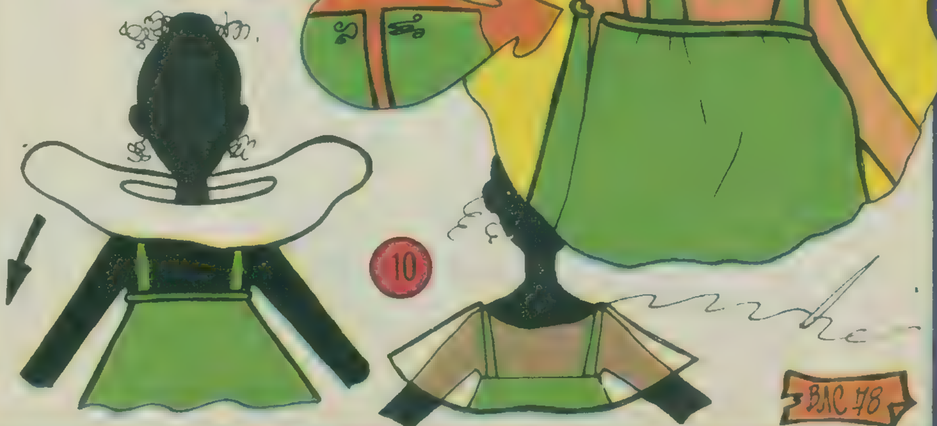
Прво измерите обим испод мишке, тј. изнад груди (сл. 2). Материјал, који сте превили напола, пресавијте по испрекиданој линији (сл. 1), а онда нанесите димензије. Дебљом линијом означен је предњи део хаљине, који је нешто шири од леђа, а тањом су представљена леђа. Предњи и задњи део саставите по испрекиданој линији као на сл. 3. Једну страну немојте ушити до краја, већ је порубите са унутрашње стране. Предњи део мало наберите тако да вам горњи део хаљине буде уз тело (сл. 4). Крпице које су вам отпале при кројењу послужиће вам као паспул који ћете нашити на горњу ивицу хаљине (сл. 5). Траку ушијте с лица, па је обрните на наличје и ту порубите руком. Од преосталих крпица направите бретеле тако што ћете исећи траку, пресавити је по дужини, прошити је и превнути (сл. 6). Можете направити једну ширу бретелу и везати је у машну као на сл. 7, или две уже које ћете украсити цвећем (сл. 8). На месту где је остављен прорез испод мишке, ставите копчицу (сл. 7).

Хаљину можете направити и са крагном. Од сасвим танког материјала (жоржет, муслин) исеците прстен ширине 30 cm. Сами одредите отвор прстена, односно изрез око врата. Крагну порубите руком, навуците је преко главе и са неколико убода иглом причврстите за бретеле (сл. 10). Готова хаљина са крагном види се на сл. 11.

8

11

ПРЕТЕЋА ПРЕДВИЂАЊА

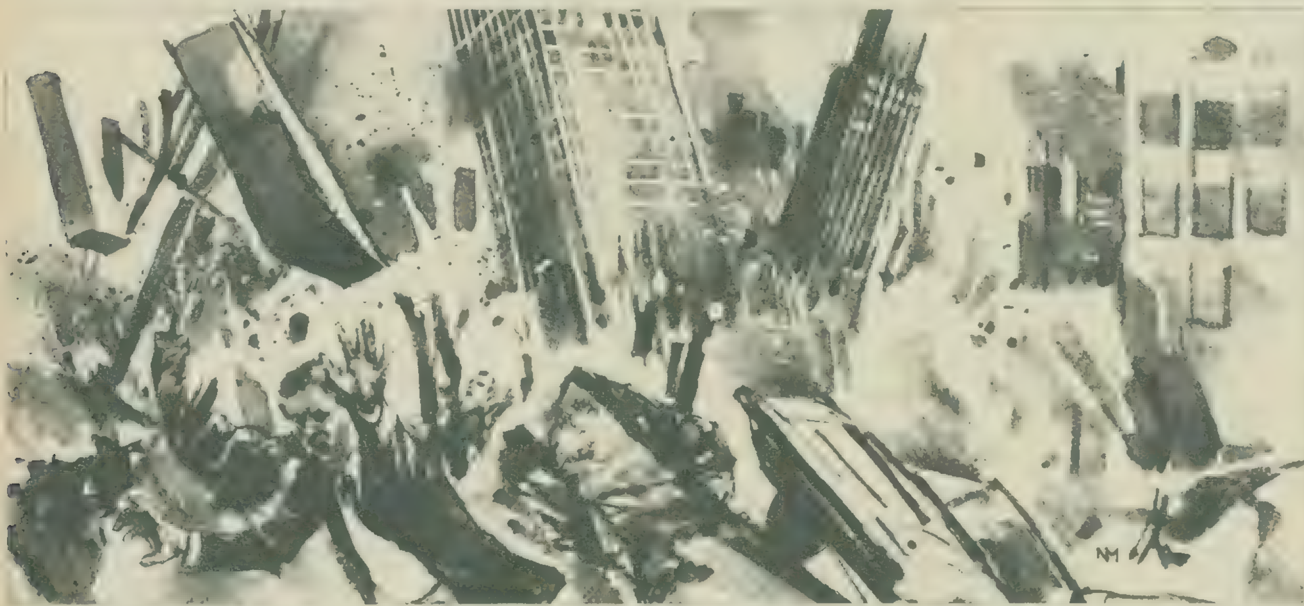
КАЛЕНДАР КАТАКЛИЗМИ

Сваке године сеизмолошки инструменти на Земљи забележе око милион потреса од којих је 100 хиљада довољно јако да би их човек осетио. Од тог броја „само“ 1000 односи људске животе и проузрокује материјалне штете, што нису и једине последице. Наиме, амерички научник Џефри Гудман тврди да су ови потреси само предзнак великих геолошких несрећа које ће тек задесити свет.

Овако честе промене на кори наше планете довешће до потпуног нестајања неких делова копна али и до затварања, односно издизања из мора других. Последица тога биће искривљење Земљине осе.

Ове, нимало оптимистичке, прогнозе резултат су Гудманових дугогодишњих проучавања и заснивају се, између осталог, и на проценама физичара који прате све промене на нашој планети. Гудман је чак направио и неку листу предстојећих земљотреса која не делује баш охрабрујуће. Тако ће, рецимо, по тој листи, доћи до потапања једног дела британских острва и до издизања копна у Северном мору, чиме ће Енглеска „земљаним мостом“ бити спојена са Европом!

Јаки земљотреси задесиће и северну Европу што ће довести до одвајања неких њених делова од садашњег копна: тако ће Данска бити још више одвојена од Скандинавије. Геолошка померања довешће до великих промена и на тлу Норвешке, Шведске и Финске. Сем тога, Гудман предвиђа да ће у, не тако далекој будућности, Лондон уместо Темзе запљускивати воде Северног мора.

На удару катастрофалних земљотреса наћи ће се и северноамерички континент. Најугроженија подручја биће она на којима се данас налазе Сан Дијего, Лос Анђелес и Сан Франциско, град који је, од 1868. године до сада, задесило неколико разорних земљотреса. Нај јачи удар претрпеће Алеутска острва која ће, како Гудман сматра, бити потпуно уништена. Као последица земљотреса на њима настаће џиновска плима чији ће огромни таласи опустошити велики део Индије, Јапана и готово уништити Њујорк. Између осталог, предвиђа Гудман, овај потрес проузроковаће издизање тла у Атлантском океану недалеко од западне обале Велике Британије. До издизања тла доћи ће и близу Гибралтара чиме ће европско копно (опет!?) бити спојено с афричким.

Овим се не исцрпљује листа Гудманових предвиђања: до промена ће доћи и на западној обали САД где ће највећи део Јужне Каролине и Њу Џерсија бити потопљен водама Тихог океана. Све ово имаће за последицу поремећај Земљине ротације услед чега ће се драстично померити магнетни полови. Ово би отприлике био и крај страхота које нас очекују на измаку двадесетог века, најављује Џефри Гудман.

О. В.

ХУМОР без речи

а

б

ГООЛ!!!!

а

б

в

г

ЗА БЕЛУ ОПОЈНОСТ МЛАДЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ

EUROCREM®
намазан на хлеб

MMMMMMMMMMMMMMMMMMM...

EUROCREM

ЈЕ ХРАНЉИВ,
УКУСАН, ЗДРАВ
ЈЕР САДРЖИ МЛЕКО,
ЛЕШНИК, КАКАО...

EUROCREM

ЗА ГЕНЕРАЦИЈУ КОЈА РАСТЕ!

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЛАЈЗА ТАТЛ И СТИВ АТЛИ

НОЋНИ

Моја мајка је била мува у људском телу. Могла је да лети над градом и разгледа га дијамантским очима.

Сећам се, будила сам се ноћу и чула мајчине кораке на плафону. Дању је била једна од оних малих жена, ситна и неприметна. У животу се сусрећу стотине таквих и све се забораве. Моја мајка чак није била ни досадна. Била је неважна, али тако је изгледало само споља. Да сте видели шта је било у унутрашњости никада је не бисте заборавили.

Моја мајка је била мува у људском телу. Излазила је ноћу, када је мој безвредни отац спавао. Чудновата је то ствар бити мува. Могла је да лети над градом и разгледа га дијамантним очима.

За моју мајку, преображај је у осамнаестој години био шок и мучење. Није знала шта да чини и тако се одмах удала за човека толико дебелог и глупог, да је могао ујутру да се пробуди поред њене празне коже и да јој каже, као увек, добро јутро и изгрди је што кафа није готова.

Такав човек је био мој отац. Када ми је било осамнаест година, а никаквих чудних промена на себи нисам открила, почела сам да га мрзим, јер ме гурнуо у овај уништавајући, спутани, земаљски живот. Зашто није чекала? Зашто моја плашљива мајка није сачекала неког од своје врсте? Могли би да лете заједно, воле се у ваздуху или на плафону. Уместо тога, моја мајка се извлачила као кривац из своје коже на неколико ноћних сати и, само да би осетила олакшање ширећи крила, излазила је напоље и летела по суседству.

Ја не могу ни то. Понекад ме кожа толико сврби да сигурно знам да моје истинско ја покушава да изиђе. Чешала сам се, цепала кожу док не прокрвари, али то није помогло.

Ох, молим, хоћу напоље. Хоћу да летим.

Породична свађа

Клариса се пробудила осећајући врели дах на образу. Њен муж Ден појавио се над њом. Очи су му блистале од месечине која се пробијала кроз окна. Страшно се плашила да је није посматрао док је спавала.

— Шта је било? — питала је оштро. — Говорила си у сну.

Хтела је да изгледа сањива, преврнула се и окренула му леђа.

— Клариса — рече Ден — шта си сањала?

Ох, господе, не опет.

— Ко зна.

— Мислим да ти знаш. И, сматрам да је то лоше што нећеш да ми се повериш.

Окренула се на леђа.

— Поверим? Шта да поверим? Не сећам се свог глупог сна. Жао ми је, веома сам уморна. Зашто ме не пустиш да спавам?

— Говорим о нечему што је много више него сан, Клариса.

Уздахнула је.

— Добро. Шта сам рекла? Јесам ли споменула име неког мушкарца? Је ли то, Дене?

— Значи, плашиш се да си споменула нечије име. Вероватно је тако.

Говорио је укочено. Замишљао је да је добар психолог. Зашто ју је, питала се Клариса, та особина, сада толико одбијајућа, привлачила пре него што су се узели?

— Изигравш љубоморног мужа. Шта очекујеш од мене?

— Зашто се тако повлачиш?

— Зашто ти тако нападаш?

Клариса седе и упали лампу.

— Жао ми је, Дене — рече стављајући длан на његову руку. — Знаш да мрзим да се свађам с тобом, мрзим кад ме пробудиш усред ноћи и свађаш се због нечега толико безвредног као ово...

— Ја те нисам пробудио.

— Можда и ниси, али ми, такође, ниси ни дозволио да спавам.

— Некада си волела да разговараш са мном, без обзира у које време.

— Никада нисам волела да се свађам с тобом, Дене.

— Па, зашто си онда тврдоглава? Шта то кријеш од мене?

— Ништа не кријем. Кунем ти се! — Када он не одговори, Клариса угаси светлост и леже.

Ох, молим, хоћу напоље.

Удала сам се зато што, зато што сам мислила да морам. У сновима сам могла да летим, а моји снови су били све што сам имала. Можда ме моја жеља за сновима терала да толико сањам, а због сна сам била све време уморна. Ден би ме ујутру пробудио да му спремим доручак, али када он оде на посао, одлазила бих поново у кревет и заспала, да сањам о летењу. Увек сам се на време будила да устанем, обучем се, оперем судове од доручка и почнем да спремам ручак, пре него Ден дође кући. После ручка сам неконтролисано зевала, уморна као да сам данима будна.

Посета старе даме

Клариса најзад препознаде наметљив звук звона и коначно се пробуди. Протекло је неколико секунди док се изборила са чаршавима и покривачима у које се умотала, јер увек се сакривала под њих када је спавала сама.

Мислила је да је, док је стигла до врата, њен посетилац можда отишао. Али, није била те среће. Денова мајка је била на улазном

трему. Била је, изгледа, спремна да чека цео дан, све док јој је не отвори.

— Госпођо Брент — рече Клариса, црвенећи збуњено. — Зар нећете ући. — Била је непријатно свесна свог изгледа. Каква аљкава домаћица, помислиће стара госпођа Брент. Кућа госпође Брент је увек била сређена. Овде су судови од доручка још били у судопери, а Клариса је знала да то не сме да се догоди.

— Хоћете ли кафу? — запитала је своју свекрву.

— Немој да се трудиш.

— Ох, није то труд, госпођо Брент. Још је на шпорету. Треба је само подгрејати.

— Не. Хвала.

Клариса се беспомоћно гргла у свом јутарњем огртачу!

— Страшно ми је жао због изгледа куће, а и мог изгледа. Ви, вероватно, мислите да сам ужасна, али не осећам се добро јутрос, па сам остала да се одморим у кревету.

— Наравно — госпођа Брент рече безизражајно. — Хоћемо ли сести?

— Свакако, да, опростите. Седе су. Клариса изненада постаде свесна слабачког звука, високог, једва чујног зујања ухваћене, невидљиве муве која удара главом у прозорско окно. Видела је трептај у угловима очију своје свекрве, трептај досаде измешан са пакосним задовољством, као да је некаква страшна глад утољена, нека мрачна потреба задовољења још једним доказом о Кларисином недоличном вођењу куће.

— Клариса — рече госпођи Брент — пређи ћу одмах на ствар. Ја нисам од оних жена које околише.

Клариса климну главом пажљиво, осећајући како јој се зева. Успела је да се савлада.

— Денијел је узнемирен због тебе. Осећа да нешто кријеш од њега, а то га веома вређа.

— Ох, али ја не кријем ништа од њега, госпођо Брент. Знам да тако мисли, али...

— Молим те — госпођа Брент је подигла руку са болним изразом лица. — Знам Денијела врло добро. Он је увек био необично осетљив, скоро би се могло рећи преосетљив. — Насмејала се презриво. — Ако Денијел осећа да нешто криjeш од њега, онда ти стварно нешто кријеш од њега. Ја не знам каква је твоја тајна, мада имам неке идеје. Али, оно због чега сам дош-

ШРАФКО

ЛЕТОВИ

ла је следеће: веруј Денијелу, не тајн ништа пред мужем.

Клариса, потиштено, климну главом, трудиће се да држи очи отворене. Била је тако уморна.

Жена је устала.

— Морам да ти ово кажем: престани са скривањем пред Денијелом или га остави. Ако мораш да имаш свој приватан живот, своје мале тајне, онда ниси жена која му одговара... патиће ако га оставиш, али опоравиће се на време. Тим пре, што је оштар бол губитка бољи него године мучења у браку без поверења.

— Госпођо Брент — рече Клариса покушавајући да прикупи довољно енергије за љутњу — ја нисам...

— Не тиче ме се шта си ти. — Стара жена је устала и изгледало је да слуша за тренутак. Невидљива мува се више није чула. Госпођа Брент охрабри Кларису тврдим осмехом и рече:

— Хвала што си ми дозволила да говорим.

Клариса климну главом, трепћући исцрпено. Госпођа Брент изиђе напоље. Клариса је покушала да устане, али откри да не може. Престала је да се бори и заспа у столици. Ден ју је ту, још уснулу, нашао када се вратио са посла.

Преображај

Ствари су постајале све горе и горе. Надгледао ме је све време, свирепо немилосрдно, потпуно неумољиво. Да буде још горе, више нисам могла да предвидим реакције свог тела. Понекад бих га гледала и изненада опазила као да је на великој удаљености; онда би се моје око наново упило у њега и хватало какав необичан детаљ, на пример, младеж на левом образу. Личио је на огроман рељеф или би се расцепкао на оштру парчад.

Једном сам покушала да му кажем. Било је више него бескорисно.

Одједном сам почела да се необјашњиво знојим, имала сам изненадне, нестварне жеље, а када сам видела да не верује да сам болесна, покушала сам да се претварам да сам нормална и здрава.

Једне ноћи сам се пробудила, осећајући ватру под лопатицом. Устала сам из кревета и отишла у купатило. У огледалу, над лавабоом, видео се лик мене, неприметне жене коју, испрва, нисам препознала.

Вратила сам се у кревет и лежала будна до изласка сунца, гледајући како светлост зоре облива собу. Осећала сам мицање сенки под кожом. Човек који је био мој муж спавао је поред мене, а ја сам се сећала свога оца и своје мајке. Колико је јутара лежала будна поред њега, стиснута кожом која је сврби, желећи, а не усуђујући се, да буде слободна?

Знала сам шта хоћу и схватила сам да спутавам себе, слично мојој мајци. Нећу више то да подносим. Престаћу да се бринем о последицама. Нисам више волела овог човека, ако сам га икад и волела. Био ми је странац. И више од тога био је странац који располаже мојим животом.

Тихо, тихо сам устала и клизнула у хаљину. Нисам обраћала пажњу на рубље или било шта друго сем ципела. Биће ми хладно напољу али, волела сам хладноћу.

Отишла сам до угла и ухватила аутобус за центар. Желела сам да будем високо, слободна, далеко од људи где бих могла да дишем.

Јак ветар јој је мрсио косу. На ивици је било веома хладно, али она није осећала ветар на свом нагом телу. Тело јој је било сасвим утрнуло, сасвим круто, невероватно тешко.

Осамнаест спратова ниже, гомила је гледала и чекала, пиљећи навише, показујући, надајући се. Зурила је у те бубице које се крећу улицом, а очи су јој биле стакласте. Ништа није видела, ништа од онога што је било очигледно људима који су слаткоречиво покушавали да је увуку у зграду. Чинило се да пажљиво слуша, као да очекује наређење да скочи. Изгледало је да не чује људе како је зову са прозора и причају слатке приче, пружајући руке спаса.

Њен муж је био очајан. Наваљивао је, тврдећи да је може увести унутра само ако га пусте да се попне до ње.

— Склањајте га — промрмља полицијски поручник, док је намештао сигурносну опрему. — Ако га види, могла би стварно скочити. Идем на ивицу.

Поново се нагнуо кроз прозор.

— Клариса?

Клариса изненади поручника окрећући главу према њему.

— Клариса — рече човек — Желим да ти помогнем. Не плаши се ја сам ти пријатељ, немаш због чега да бринеш.

Осетио је да га не слуша. Изненада, насмешила се; њега је тај осмех запрепастио.

— Ох, коначно — промрмљала је и утихла. Малена, тамна мрља се појави на њеном челу. Нарастала је лагано, постајући фини рез, који се кретао брзо преко врха лобање и падао низ удубљење на леђима. Грчевито се стресала и бескрајно споро почела да пада. Тада јој се леђа избочише и пукоше по резу, стварајући звук чаршава који се цепа.

Из раскинутог тела које је падало, излете светлуцава глава са сјајним очима од милион површина. Опнаста, жиличаста крила, као отворени, шарени прозори, влажно су сијали под јутарњим сунцем. Пратило их је дуго, сегментно тело.

Извукла се напоље и нежно одморила на ивици, сушећи крила на хладном ваздуху. Посматрала је како њено старо тело завршава пад у напред, посматрала је како се окреће и тоне низ осамнаест спратова.

Онда се меко одгурнула са својих шест сребрнастих ногу и одлетела.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Ситни људи су узајамно незадовољни једни другима.

(М. Горни)

укрштене речи

Наши народи различито називају месеце у години. Под бројевима 1, 2 и 3 су три назива за овај месец.

АУТОР: ВЕ-МАК	ИСКИДАНОСТ	ПАТЊА, ТРПЉЕЊЕ	1	ТРОШЕЊЕ ПРЕКО МЕРЕ, РАСИПАЊЕ	ДАЛМАТИНСКО ЖЕНСКО ИМЕ	СИРОЧЕ / ВОЛТ		ЛЕВА ПРИТОКА ДУНАВА	СТАНОВНИЦИ ИСТРЕ
УЧИНИТИ РАВНИМ, ГЛАТКИМ									
ТУЂ						ДИВЉА ЗВЕР / 2			
СТАЊЕ ОНОГА КОЈИ ЈЕ ПРОСЕД									
					ЛАКО ИСПАРЉИВА ТЕЧНОСТ				
КОШТУЊАВ ПЛОД (МН.) / ТЕБАНСКИ КРАЉ					КАЛЦИЈУМ / ПРЕВЛАКЕ			МАЛА ОГРАДА	
ГРАД У ФРАНЦ. / ВРСТА БОСТАНА				ГРЧКИ ФИЛОЗОФ ИЗ ЕЛЕЈЕ					
				СЛОВО ЛАТИНИЦЕ / ЈУНАЧКИ СПЕВ			ИМЕ МОПАСАНА / ВУЛКАН У ЈАПАНУ		
3									ПОЛУОСТРВО НА СЕВЕРУ ЕВРОПЕ
АМПЕР		ОПШТИНСКО ПОДРУЧЈЕ	АПЛАУЗ / ПРЕВРЕМЕНО						
ЈУЖНО ВОЋЕ				МОРСКА РИБА / „РАДИЈУС"					
ГРАД НА ХОКАИДУ У ЈАПАНУ						МИНУТ (СКР.) / РОМЕН РОЛАН			
ДОЖИВЉАЈ ЗА ВРЕМЕ СПАВАЊА				ТРАК СВЕТЛОСТИ (МН.)					
ГРАД У СРЕДЊОЈ ДАЛМАЦИЈИ							АНТУН НАЛИС		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, БЕОГРАД, о, искреност, херојство, јаје, Арам, ћитаб, Ака, салмијак, сетна, сак, л, сплав, нј, торови, Каракс, к, сј, Цватат, лиценца, до, Ре, ан, дар.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88,00 динара
6 месеци	176,00 динара
1 година	352,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176,00 динара
6 месеци	352,00 динара
1 година	704,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Škr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП" „Политика" код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054, са обавезном назнаком претплата на „Политикин забавник"

JUMBO-JET

гума за жвакање
ВАС НАГРАЂУЈЕ

81 колор налепница авиона, хеликоптера, ракета...

СВАКА НАГРАДНА СЛИКА ДОНОСИ БЕЗ ИЗВЛАЧЕЊА ЈЕДНУ ОД СЛЕДЕЋИХ НАГРАДА:

- **РАЧУНАРЕ-ДИГИТРОН**
- **ФЛИПЕРЕ**
- **ТОРБЕ JUMBO–JET**
- **ДВОГЛЕДЕ**
- **ЗНАЧКЕ JUMBO–JET**

За 10 празних омота бесплатно добијате албум за лепљење сличица.

САКУПЉАЈТЕ СЛИЧИЦЕ И УЖИВАЈТЕ У КВАЛИТЕТНОЈ ГУМИ ЗА ЖВАКАЊЕ JUMBO–JET!

PEZ PEZ PEZ PEZ

Играјте се PEZ фигурама
Сладите се PEZ бонбонама

У СУСРЕТ НОВОЈ ГОДИНИ
ДОНОСИМО ВАМ НОВЕ PEZ ФИГУРЕ

Потражите их код свог трговца

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

НЕ ПЛАЧИ, ДУШО МОЈА

Како настају сузе и зашто човек плаче?

Драган Јанков,
Петријевска 90. Смедерево

Бистра течност сланог укуса, која је производ лучења сузних жлезда, назива се — сузама. Оне се састоје од воде, нешто соли и трагова беланчевина. Обично се излучују у малим количинама и предњу површину ока одржавају стално влажном, па тако орган чула вида штите од повећане температуре, јаког ветра, прашине... Појачано лучење суза јавља се код многих обољења ока, као и под утицајем надражујућих гасова и паре, а нарочито као телесна манифестација тужног расположења или бола.

СВЕ ЈЕ У ГЕНИМА

Интересује ме како то да свако дете личи на своје родитеље?

Андријана Стојчевска,
Скопље

У телу одраслог човека налази се око 250 билиона ћелија. У свакој се налази још мање језгро које, опет, у себи има 46 хромозома, који изгледају као кончићи. Делови ових „кончића" представљају гене — носиоце наследних особина — који у себи носе „поруке" (добијене од оца или мајке) за боју очију или косе, висину, дужину прстију... као и о разним наследним болестима или поремећајима. Верује се да у свакој ћелији људског организма има неколико милиона гена, тако да они из ћелије бубрега или јетре имају исте „савете" за висину или неку наследну болест као и они који се налазе у ћелијама малог прста. Хемијски састав, као и њихов распоред, свако дете наслеђује од својих родитеља, у већој или мањој мери, па се самим тим особине предака стално преносе на потомство.

ПАЦОВИ У МОРУ

Чула сам да и у мору има пацова, па ме интересује да ли је то истина

Јованка Борозан,
Тиват

Уз обале Норвешке, Велике Британије, око Аустралије, у Северном мору, Бискајском заливу, уз западне обале Северне Америке и око јужних делова Африке живи чудна риба из породице Holocephali звана морски пацов (Chimaera monstrosa). Дужина његовог вретенастог репа често досеже и преко једног метра, а реп се завршава бичем. Зависно од годишњег доба, морски пацов се лети задржава у дубинама до хиљаду метара, а зими се дигне ближе површини мора (на дубину од 90 до 100 m). Храни се мекушцима, рачићима и малим рибама.

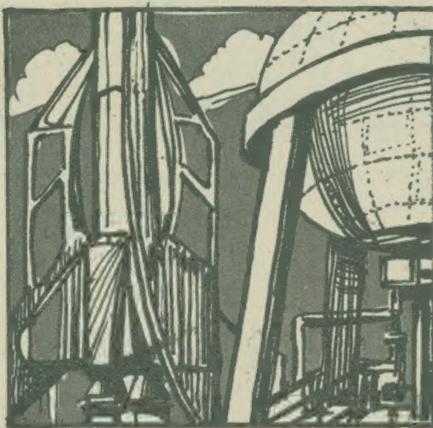

ТЕЧАН КИСЕОНИК

Како се добија течан кисеоник?

Бојан Исаковић,
16255 Пуковац код Ниша

Кисеоник спада у перманентне постојане гасове, како су се некада називали гасови који се ранијом техником хлађења нису могли превести у течно стање. Данас се сви гасови могу превести у течност, па и кисеоник. У течно стање кисеоник прелази при нормалном притиску на температури од 182,3°C. Међутим, ако се гасовити кисеоник подвргне притиску од 49,7 атмосфера, онда ће он прећи у течност на — 118,8°C.

Данас се за добијање течног кисеоника, који у многим областима, а не само у ракетној техници, игра значајну улогу, користе специјални уређаји помоћу којих се кисеонику уз повећање притиска снижава температура.

ТРАЖЕ СЕ СТАРИ БРОЈЕВИ

Основали смо Клуб „Политикиног забавника". Желимо да га омасовимо новим члановима и да обогатимо библиотеку старијим бројевима „Забавника". Скупљамо и „Микијеве забавнике" и стрипове. Ко је заинтересован нека нам се јави на адресу:

Никола Пилиповић,
Ул. Петра Кочића бр. 47
22321 Љуково

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Молим читаоце Забавника да ми пошаљу бројеве Забавника — до 1000. Заузврат шаљем разгледницу из Крижеваца. **Дражен Харжић, 43260 Крижевци, Прерадовићева 15**

За слике Здравка Чолића дајем по једну разгледницу. **Весна Стевановић, 11040 Београд, Заплањска 78**

За једну металну дајем три пластичне значке. **Владимир Петровић, 23211 Клек, Р. Шакотића бб**

Дајем сингл плочу за слику украсног предмета резаног од шпер-плоча. **Милош Милошевић, 35211 Седларе**

За било какав постер Љупке Димитровске дајем 2 значке, 10 салвета и маркица и 15 разгледница, све по договору. **Рената Хорват, 41000 Загреб, Савска цеста 83/II**

● Скупљам стрипове из „Забавника" и недостају ми бројеви 1343, 1344, 1346, 1347, 1349, 1305 и 1319. Захвалан сам онима који ми их пошаљу. **Вељко Лавранић, Церска 2, 11080 Земун.**

● За значке дајем разгледнице, поштанске марке, грамофонске плоче, страни новац и постере. **Милан Грубор, Ул. Зденска 128, 78330 Сански Мост.**

WALT DISNEY
МИКИ

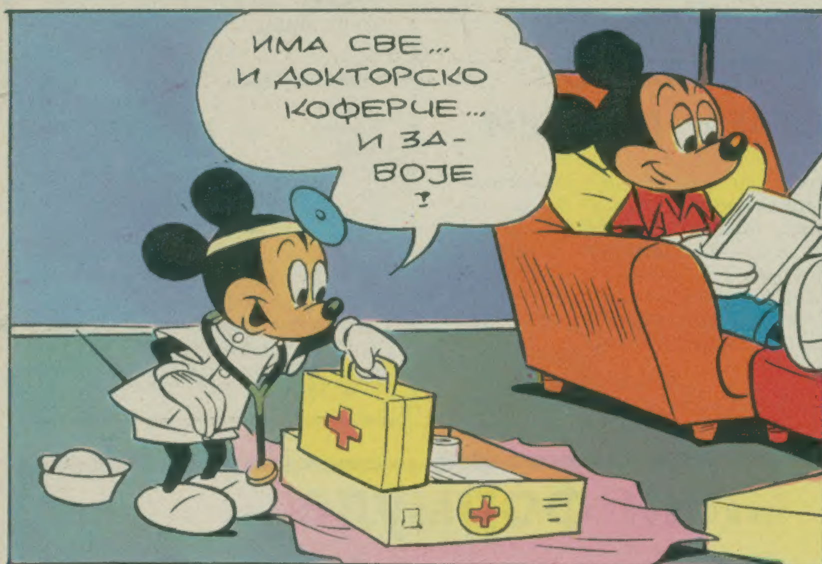

МИКИ, ЈЕ Л' СТИГ'О МОЈ ПОКЛОН ЗА МИ-ЂУ?

ЈА-ХУУ!

АХА! БАШ СУ ГА САД ДОНЕ-ЛИ!

ПОКЛОН ЗА РОЂЕНДАН ОД УЈНА МИНИ!

ЈАО! ТО ВЕЋ ГОДИНАМА ЖЕЛИМ!
МАЛИ ДОКТОР

ИМА СВЕ... И ДОКТОРСКО КОФЕРЧЕ... И ЗА-ВОЈЕ!

А ЕВО И КЊИЖИЦЕ СА УПУТСТВИМА! ЧИМ ЈЕ ПРОЧИТАМ КРЕЋЕМ У КУЋНЕ ПОСЕТЕ!
ПРВА ПОМОЋ
7-9

НЕ БОЈТЕ СЕ! ЕВО СТИ-ЖЕ ВАШ ДОКТОР МИЋА!
ПРВА ПОМОЋ
Distributed by King Features Syndicate.
Copyright © 1978 Walt Disney Productions World Rights Reserved

МИНИ... ДРУГИ ПУТ КУПИ МИ-ЋИ ЛОПТУ... ВАЖИ?